

Ministerie van VROM
DG Wonen, Wijken en Integratie

3 juni 2009

Rapport
Evaluatie Wet inburgering
buitenland
Financiële aspecten
Eindrapport

Inhoudsopgave

▶	1	Inleiding	1
▶	2	Macrokosten	6
▶	3	Microkosten	23
▶	4	Kostprijs: prognose versus realisatie	32
▶	5	Conclusie	39
		Bijlage 1: Betrokken afdelingen BuZa	41
		Bijlage 2: Werkplekkosten VROM	42
		Bijlage 3: Leveranciers VROM i.h.k.v. de WIB	43
		Bijlage 4: Vragen microkosten in enquête	44

1 Inleiding

Basisexamen inburgering

Sinds 2003 is het aantal beleidsinitiatieven op het terrein van inburgering toegenomen, waarbij de nadruk meer is komen te liggen op een grotere eigen verantwoordelijkheid van nieuwkomers. Sinds 15 maart 2006 is in het kader hiervan een nieuw toetsinstrumentarium voor nieuwkomers in werking getreden: het basisexamen inburgering. Het slagen voor het basisexamen is één van de voorwaarden voor het verkrijgen van een machtiging tot voorlopig verblijf.

1.1 Achtergrond

De Wet inburgering buitenland (WIB) heeft tot doel te verzekeren dat de Nederlandse overheid aan alle potentiële nieuwkomers - die zich op vrijwillige basis voor een niet tijdelijk doel in Nederland willen vestigen - eisen kan stellen wat betreft hun kennis van de Nederlandse taal en samenleving. Het voldoen aan deze eisen kan met deze wet ook worden gehandhaafd. Met ingang van maart 2006 dienen nieuwkomers een inburgeringsexamen in het land van herkomst af te leggen onder direct toezicht van de posten (ambassades en consulaten). Dit examen is onderdeel van de beoordeling of personen in aanmerking komen voor een machtiging tot voorlopig verblijf (MVV).

Ten grondslag aan het basisexamen inburgering ligt de verwachting dat nieuwkomers aan de hand van de examenresultaten kunnen aantonen dat zij zich voldoende op hun komst naar Nederland hebben voorbereid en een eerste begin hebben gemaakt met het inburgeren.

1.2 Leeswijzer

Het rapport is als volgt opgebouwd. In dit hoofdstuk schetsen we eerst welke doelstelling de WIB beoogt en door welk aanvraagproces de nieuwkomer gaat. Daarna lichten we de onderzoeksmethode en enkele uitgangspunten toe.

In het tweede hoofdstuk behandelen we de kosten van de WIB op macroniveau. In hoofdstuk 3 worden de kosten die voor rekening zijn van de nieuwkomer, de microkosten, berekend. Het hoofdstuk erna gaat in op de geprognosticeerde versus de gerealiseerde kostprijs van de examens, waarna een advies gegeven wordt over de handhaving van de huidige examenprijs.

We sluiten af met de beantwoording van de deelvragen in het hoofdstuk conclusies.

1.3 Aanvraag MVV

De toelatingsvereiste in het kader van de Vreemdelingenwet 2000 (Vw 2000) houdt in dat:

- ▶ een vreemdeling vóór zijn/haar komst naar Nederland in het bezit moet zijn van een machtiging tot voorlopig verblijf;
- ▶ een vreemdeling ná zijn/haar komst naar Nederland als nieuwkomer in de zin van de Wet inburgering (WI) inburgeringsplichting is;
- ▶ een vreemdeling vóór zijn/haar komst naar Nederland moet beschikken over kennis op basisniveau van de Nederlandse taal en de Nederlandse maatschappij.

De basiskennis die de vreemdeling reeds voor de komst naar Nederland in het buitenland moet hebben verworven, wordt in het buitenland beoordeeld aan de hand van een basisexamen inburgering. De resultaten van dat basisexamen worden betrokken bij de aanvraag om een machtiging tot voorlopig verblijf. Het vereiste taalvaardigheidsniveau voor toelating van potentiële nieuwkomers is vastgesteld op niveau A1-min van het Europese Raamwerk voor Moderne Vreemde Talen¹.

1.4 Basisexamen

Het basisexamen inburgering zal veelal worden afgelegd vóór de indiening van de MVV-aanvraag, of op dezelfde dag als waarop de aanvraag wordt ingediend. De hoogte van de kosten voor het examen zijn vastgesteld op € 350,-. De Nederlandse overheid heeft bovendien een oefenpakket beschikbaar gesteld voor een prijs van € 67,50 (2008) ter voorbereiding op het onderdeel kennis van de Nederlandse samenleving². Uitgangspunt is dat het examen plaats vindt in het gebouw van de ambassade of het consulaat-generaal.

Nadat de potentiële nieuwkomer voor het afleggen van het basisexamen is geïdentificeerd en geregistreerd, wordt hij/zij aangemeld bij het geautomatiseerde examensysteem. Hij/zij krijgt daarna via een 'test identificatienummer' (Tincode) een aantal opgaven uit de opgavenbank voorgelegd³.

Het basisexamen wordt, onder toezicht van een door het hoofd van de Nederlandse vertegenwoordiging aan te wijzen persoon, afgenomen via een telefonische verbinding met een centraal computersysteem dat de examenopgaven genereert en ook de gegeven antwoorden beoordeelt. Het lokale personeel en het uitgezonden personeel van het ministerie van Buitenlandse Zaken (BuZa) nemen de taakverdeling omtrent het afnemen van het examen op zich.

1.5 Herbeoordeling

Tot 1 november 2007 werden alle examens die volgens de computer onvoldoende waren, handmatig herbeoordeeld. Na 1 november 2007 is dit gewijzigd in een nieuw structureel beleid. Dit beleid houdt in dat het herbeoordelen van het examen plaatsvindt indien een computer geen oordeel kan vellen over het examen. Deze melding komt met een signaal via een applicatie bij de herbeoordelaars terecht (geluidsopnamen). De herbeoordelaars zijn getraind als examiner (vaak NT2 docenten) en alle herbeoordelingen worden gecoördineerd door Cinop; het onderzoeksbureau dat het examen buitenland heeft ontwikkeld alsmede de training van de herbeoordelaars.

1 Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 94 / Besluit van 17 februari 2006 tot wijziging van het Vreemdelingenbesluit 2000 in verband met inburgering in het buitenland / nota van toelichting.

2 Bij het inwerkingtreden van de wet was de prijs € 63,90. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndiceerd.

3 Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 94 / Besluit van 17 februari 2006 tot wijziging van het Vreemdelingenbesluit 2000 in verband met inburgering in het buitenland / nota van toelichting.

De herbeoordelaars hebben toegang tot een beveiligde webomgeving omdat het persoonsgebonden gegevens betreft. Het aantal herbeoordelingen neemt overigens af. Voorheen werden alle gezakte kandidaten herbeoordeeld. Per 1 november 2007 worden enkel nog die examens herbeoordeeld die de computer niet heeft kunnen scoren. Waar voorheen een permanente bezetting nodig was, is nu sprake van een aantal specifieke dagen voor herbeoordelingen.

1.6 Aanleiding evaluatie financiële aspecten

Bij de inwerkingtreding van de WIB is een evaluatie aangekondigd, waarin het effect van de WIB op de inburgering en participatie in Nederland centraal staat. Het functioneren van de wet en de gevolgen voor de instroom in Nederland maken onderdeel uit van deze evaluatie, samen met juridische en financiële aspecten. De wetsevaluatie is uiteindelijk opgedeeld in drie deelonderzoeken:

- ▶ Effectiviteitsstudie - functioneren en effect op inburgering;
- ▶ Juridische aspecten - selectiemechanisme;
- ▶ Financiële aspecten - micro- en macrokosten van het examen.

Dit rapport behandelt het laatste deelonderzoek, het onderzoek naar de financiële aspecten van de WIB.

1.7 Doel evaluatie financiële aspecten

In opdracht van de toenmalige Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie - voorafgaand aan de inwerkingtreding van de WIB - is ex ante onderzocht wat de kosten zijn die gepaard gaan met de invoering van de WIB. Hierbij zijn zowel de ontwikkelkosten als de structurele kosten in kaart gebracht. Ook is een onderscheid gemaakt naar de centrale kosten en de kosten voor buitenlandse posten. Op basis van deze inventarisatie is de eerder genoemde examenprijs van € 350,- vastgesteld. Het uitgangspunt is dat de kosten van de inburgering in het buitenland en deelname aan examinering worden gedragen door de potentiële nieuwkomer.

De kosten van de inburgering in het buitenland en deelname aan het basisexamen dienen echter binnen de grenzen van redelijkheid door de vreemdeling te worden gedragen. De examenprijs is, als gevolg van de eis van redelijkheid, gebaseerd op de kosten van de exploitatie van de inburgeringsexamens, gedeeld door het aantal basisexamens per jaar⁴. Naast kosten voor de exploitatie zijn er ook kosten voor de ontwikkeling en het beheer van de benodigde infrastructuur. Deze (eenmalige) ontwikkelkosten worden opgevangen in de rijksbegroting en behoeven niet in de examenprijs te worden opgenomen.

Tijdens de wetsbehandeling is toegezegd twee jaar na de inwerkingtreding van de wet de uiteindelijke kosten van het examen op macro- en microniveau te analyseren.

⁴ Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 94 / Besluit van 17 februari 2006 tot wijziging van het Vreemdelingenbesluit 2000 in verband met inburgering in het buitenland / nota van toelichting.

Aspecten die hierbij aan de orde komen zijn de totale kosten van de Wet Inburgering buitenland op macroniveau die daadwerkelijk gedurende de afgelopen jaren zijn gemaakt, alsook de kosten die op individueel niveau zijn gemaakt.

Het doel van de evaluatie van de financiële aspecten van de WIB is het antwoord verstrekken op de volgende vragen:

- ▶ Wat zijn de kosten van de examens op macroniveau (Ministerie van VROM, Ministerie van BuZa, IND, ambassades en consulaten)?
- ▶ Wat zijn de kosten van een examen op microniveau (voor rekening van de nieuwkomer)?
- ▶ In hoeverre komen de daadwerkelijke aantallen examens en kosten overeen met de geprognostiseerde aantallen examens en kosten bij de inwerkingtreding van de WIB?
- ▶ Kan de huidige examenprijs worden gehandhaafd?

1.8 Onderzoeksmethode

Voor de beantwoording van bovengenoemde vragen is een aantal instrumenten ingezet die passen binnen de door Ernst & Young gehanteerde benadering voor kostenoptimalisatie. Deze benadering heeft normaliter een bedrijfseconomische insteek. Echter aangezien bij de Rijksoverheid in de praktijk het kasstelsel wordt gehanteerd, zal de Ernst & Young benadering hierop worden aangepast.

- ▶ Voor het berekenen van de macrokosten is gebruik gemaakt van de kostenallocatiemethode. Mede op basis van voorafgaand onderzoek van VROM - voor de inschatting van de kosten voor de inwerkingtreding van de WIB - is aan de hand van deze methode een rekenmodel ontwikkeld. De kostenallocatiemethode, onderdeel van Ernst & Young's 'global methodology', is een algemene methode waarmee verschillende kostencategorieën helder worden gealloceerd. Met de kostenallocatiemethode zijn zowel de kosten als de kostenstructuur geïdentificeerd en het gedrag van de kosten geanalyseerd.
- ▶ Voor het berekenen van de microkosten is naast de reeds bekende kosten (examenkosten € 350 en oefenpakket € 67,50) via een vragenlijst⁵ geanalyseerd welke andere mogelijke kosten nieuwkomers maken.
- ▶ Om een vergelijking te kunnen maken tussen de geprognostiseerde en gerealiseerde kostprijs van het basisexamen wordt uitgegaan van het door het Rijk gehanteerde kasstelsel. Voor de uiteindelijke vergelijking van de kostprijzen is voor de geprognostiseerde en gerealiseerde aantallen examens gebruik gemaakt van de resultaten van het eerste deelonderzoek dat door Regioplan is uitgevoerd. Voor het inzicht in de geprognostiseerde macrokosten is gebruik gemaakt van het onderzoek door VROM - vóór de inwerkingtreding van de wet. Voor het berekenen van de daadwerkelijke kosten worden de resultaten gebruikt van de eerste onderzoeksvraag naar de totale macrokosten.

⁵ Het betreft hier deelonderzoek 1 naar de effectiviteit van de WIB. Dit onderzoek is uitgevoerd door Regioplan. Ernst & Young heeft input geleverd voor deze vragenlijst om inzicht te krijgen in de kosten op individueel niveau.

- ▶ De vraag of de huidige examenprijs gehandhaafd kan blijven is afhankelijk van de gerealiseerde macrokosten ten opzichte van het aantal examens dat is afgelegd. De vastgestelde examenprijs wordt vergeleken met de kostprijs op basis van de gemaakte kosten.

Deze opdracht en de daarbij behorende werkzaamheden zijn niet uitgevoerd in het kader van een controle- of beoordelingsopdracht. In het kader van dit onderzoek heeft Ernst & Young dan ook geen testwerk verricht teneinde de getrouwheid en rechtmatigheid vast te stellen.

Het onderzoek is gestart in september 2008 en kende een doorlooptijd van ongeveer 7 maanden. De werkzaamheden zijn uitgevoerd door Joost Clarenbeek (projectleider), Han Hindriks (senior adviseur), Cheryl Kroezen (senior adviseur) en Marianne van der Veen (adviseur).

Ten behoeve van de evaluatie van de WIB is een begeleidingscommissie ingesteld. Gedurende de onderzoeksperiode is de begeleidingscommissie vier keer bijeengekomen. De eerste maal voor de bespreking van het onderzoeksproces, de planning en de eerste bevindingen en de andere keren voor de bespreking van het conceptrapport respectievelijk het eindrapport. Per onderdeel van de evaluatie is een lid van de begeleidingscommissie aangewezen als rapporteur en ondersteuner van het onderzoeksbureau. Voor dit deelonderzoek inzake de financiële aspecten, is dhr. Hans Bossert aangewezen als rapporteur.

Uitgangspunten

- ✓ *Handleiding overheidstarieven gehanteerd voor personeelskosten*
- ✓ *Ministeries hanteren verschillende systemen*
- ✓ *Overgang wet van Justitie naar VROM/WWI werkt beperkend op dataverzameling. Niet van significante invloed op betrouwbaarheid*
- ✓ *Deelkosten uit ontwikkelfase niet altijd toegerekend aan WIB*

Criteria voor toerekenen kosten

- 1. Noodzakelijk voor primair proces**
- 2. Valide berekening/aanname**

1.9 Uitgangspunten

Voorafgaand aan het onderzoek zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- ▶ Voor de berekening van de loonkosten van VROM en BuZa wordt de handleiding overheidstarieven gehanteerd, waarbij de tarieven exclusief overhead zijn gehanteerd om mogelijke dubbeltellingen te voorkomen. Diverse overheadkosten van de ministeries zijn goed te specificeren en te relateren aan de WIB. Waar deze specificatie niet mogelijk bleek, is teruggegrepen op de overhead zoals gehanteerd in de handleiding overheidstarieven.
- ▶ De gegevens waarvan we gebruik maken komen uit de systemen / administraties van de ministeries en de IND. Deze systemen verschillen onderling wat betreft accuratesse en detailniveau.
- ▶ De overdracht van de wet van het ministerie van Justitie naar het ministerie van VROM/WWI werkt beperkend op de datavergaring. Sommige gegevens kunnen in minder detail worden getraceerd. Justitie hanteerde een systeem dat inmiddels niet eenvoudig toegankelijk meer is. Voor de betrouwbaarheid van de gegevens wordt deze toegang niet noodzakelijk geacht.
- ▶ De door de ministeries gemaakte kosten zijn in de administraties van de ministeries niet altijd direct vanaf de ontwikkelfase toegerekend aan de WIB.
- ▶ Criteria voor het al dan niet toerekenen van kosten aan de WIB zijn:
 - Hetgeen waarvoor de kosten gemaakt zijn heeft impact op het primaire proces, de kosten zijn "noodzakelijk voor uitvoering van het primaire proces van de WIB";
 - De kosten zijn inzichtelijk te maken en toe te rekenen aan de WIB, waardoor er een valide berekening gemaakt kan worden, op basis van valide aannames.

2 Macrokosten

Kosten inzet personeel 2003 - 2008		
Kosten inzet personeel	structureel	ontwikkel
VROM	€ 47.000	€ 986.000
BuZa	€ 1.956.000	€ 1.060.000
IND	€ 602.000	€ 139.000
Posten	€ 463.000	
Totaal	€ 3.069.000	€ 2.184.000

Op basis van de kostenallocatiemethode is een model ontwikkeld en gevuld op basis van de door de ministeries aangeleverde cijfers. Dit rekenmodel bestaat uit verschillende kostencategorieën, waarbij onderscheid is gemaakt tussen:

- ▶ Kosten inzet personeel (inclusief uitgezonden personeel)

Bij de kosten inzake 'inzet personeel' gaat het om de kosten verbonden aan de inzet van personeel, voor zover de inzet betrekking heeft op het inburgeringsexamen. Voorbeelden hiervan zijn alle bruto loonkosten en overige personeelskosten wat betreft de exploitatie van de basisexamens.

- ▶ Directe kosten WIB

In de kostencategorie 'directe kosten WIB' gaat het om alle kosten die direct betrekking hebben op de exploitatie van de WIB en die niet tot de personeelskosten behoren. Voorbeelden hiervan zijn de cursusruimte, apparatuur en cursusmaterialen.

- ▶ Indirecte kosten

De derde kostencategorie betreft de indirecte kosten. Hierbij gaat het om alle kosten van zowel de posten als de Nederlandse vertegenwoordigingen die niet onder bovengenoemde componenten vallen, maar volgens een bepaalde verdeelsleutel wel kunnen worden toegerekend aan de WIB. Voorbeelden hiervan zijn reguliere huisvestingskosten, kosten voor inventaris, kosten voor onderzoeken, opleidingskosten en communicatiekosten.

Directe kosten 2003 - 2008		
Directe kosten	structureel	ontwikkel
Uitbesteed		€ 925.000
Herbeoordeling	€ 1.423.000	€ 12.000
Ontwikkeling cursusmateriaal		€ 67.000
Telefoonlijn	€ 2.380.000	€ 114.000
Examensysteem	€ 3.041.000	€ 4.081.000
Biometrie	€ 284.000	€ 1.047.000
Overige apparatuur		€ 354.000
ICT kosten	€ 520.000	€ 126.000
Overige kosten		€ 41.000
Totaal	€ 7.648.000	€ 6.766.000

Indirecte kosten 2003 - 2008		
Indirecte kosten	structureel	ontwikkel
Monitor IND	€ 38.000	
Uitbesteed		€ 214.000
Communicatie	€ 247.000	€ 125.000
Opleiding	€ 100.000	€ 187.000
Huisvesting		€ 1.798.000
Totaal	€ 385.000	€ 2.325.000

Per jaar is daarnaast een tweedeling gemaakt in twee categorieën, in tegenstelling tot het aan de invoering van de WIB voorafgaande onderzoek, waar nog een driedeling werd gehanteerd. Reden voor het hanteren van de tweedeling is dat er in dit onderzoek geen bedrijfseconomisch perspectief wordt gehanteerd. Dit in verband met het bij de rijksoverheid gehanteerde kasstelsel. Volgens de begrotingsregels is het niet toegestaan om reserves op te bouwen uit een post als 'afschrijvingen'. Een bedrijfseconomische benadering is daardoor niet van toepassing. We maken onderscheid in structurele en ontwikkelkosten:

- ▶ Structurele kosten - toe te rekenen aan de basisexamens
- ▶ Ontwikkelkosten - toe te rekenen aan de WIB (betreft vooral eenmalige investeringen die opgevangen zijn binnen de Rijksbegroting)

2.1 Werkwijze

De werkwijze voor het achterhalen van de gegevens van de ministeries verschilt. De reden hiervan is dat beide ministeries verschillende systemen hanteren en het detailniveau van de (kosten) administraties daarmee niet gelijk is. Zowel VROM als BuZa heeft bepaalde bronnen van de kosten inzichtelijk kunnen maken. Dit is ten dele geverifieerd op basis van facturen en voor een deel door opgaven van kosten van andere afdelingen binnen de ministeries⁶.

De bedragen worden in het rapport afgerond op 1000-tallen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan. Om zo accuraat mogelijk te werken zijn in aanvulling hierop in het gehanteerde kostenmodel de onafgeronde bedragen ingevoerd. De genoemde afrondingsverschillen zijn er alleen bij de totale indirecte ontwikkelkosten.

Gegevens Justitie

De overgang van de portefeuille van het ministerie van Justitie naar het ministerie van VROM bemoeilijkt het raadplegen van de historische informatie geregistreerd in het bij Justitie gehanteerde systeem. De facturen van leveranciers zijn echter wel gecontroleerd en vormen de bron van de cijfers. Hierdoor is het niet noodzakelijk om het systeem weer te activeren. In dit rapport worden onder de kosten van VROM de kosten meegenomen die bij Justitie zijn gemaakt voor de overgang van de portefeuille naar VROM.

Gegevens VROM

De gegevens aangeleverd door VROM zijn gecontroleerd door het gezamenlijk met Ernst & Young doornemen van de subadministraties (inclusief papieren dossiers). De subadministratie betreft een aantal Excel sheets met "uitputting" van het desbetreffende jaar en zijn gebaseerd op het huidige financiële systeem.

De subadministratie WIB bevat de volgende elementen:

Begroting	Verplichting	Factuur	Openstaande verplichting
-----------	--------------	---------	--------------------------

Er is in de subadministratie geen verdere indeling gemaakt naar onderdelen binnen de WIB, alle contracten en dergelijke zijn onder elkaar op één post geboekt, zonder verder indeling.

Gegevens BuZa

De informatie van BuZa is op eigen initiatief, en met het onderhavige rekenmodel als leidraad, zelfstandig aangeleverd door BuZa. Het kostenoverzicht van BuZa is daarna besproken met Ernst & Young en zo is geleidelijk een onderbouwing van de opgenomen kosten tot stand gekomen. Het kostenoverzicht van BuZa kent een onderverdeling in eenmalige en structurele kosten.

⁶ In bijlage 3 is een overzicht opgenomen met leveranciers van VROM. Voor BuZa zijn er bijvoorbeeld specifieke facturen voor de instructiefilm en de telefoonlijn aan te wijzen en voor de bouwkundige kosten is een opgave van de Directie Huisvesting Buitenland verstrekt.

Daarbij zijn de eenmalige kosten verdeeld naar eenmalige personeelskosten en eenmalige investeringen. Voor wat betreft de eenmalige kosten zijn op basis van de begroting, realisatie aannames gemaakt door BuZa.

Gegevens IND

De aantallen examens op basis waarvan de IND haar activiteiten uit heeft gevoerd, zijn gebaseerd op de monitor inburgeringsexamen buitenland. De gemiddelde tijdsbesteding voor publieksvoorlichting en voor het verwerken van beslissingen MVV is een schatting.

2.2 Rolinvulling

Beleids- en wetsontwikkeling (VROM)

VROM heeft het beleid en de wet voor het inburgeringsexamen in het buitenland ontwikkeld. De ontwikkeling van deze nieuwe wet is van invloed geweest op de Vreemdelingenwet 2000 en heeft de voorwaarden voor immigratie naar Nederland gewijzigd. VROM heeft ter dekking van haar deel structureel een extra bedrag op de rijksbegroting ontvangen. In 2005 was dit een bedrag van € 1.663.000 en vanaf 2006 is dit jaarlijks € 1.585.000.

Exploitatie en aansturing posten (BuZa)

BuZa is verantwoordelijk voor het aansturen van de buitenlandse posten, waar het basisexamen inburgering wordt afgenomen. Daarmee heeft BuZa met name een rol in de uitvoering van de wet en niet in de ontwikkeling. De kosten betreffen dus vooral investeringen om de posten, wat infrastructuur betreft, toe te rusten voor de nieuwe wet en het afnemen van de examens. In aanloop naar de invoering van de wet zijn in 2004 en 2005 diverse afdelingen van het departement betrokken geweest bij de WIB. BuZa heeft geen structureel bedrag op de begroting, maar de inkomsten van de examens worden aangewend om de kosten voor deze rol te dekken.

Bezwaar en beroep / Publieksvoorlichting (IND)

Een bezwaar op grond van de uitslag van het inburgeringsexamen is niet mogelijk op basis van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Een dergelijk bezwaar wordt direct niet-ontvankelijk verklaard door de IND. Daarnaast beoordeelt de IND, namens de minister, beroepen op medische ontheffingen. Het gaat hier om een procedure die speciaal is ingericht voor de Wet inburgering buitenland en waarbij het 'toetsmoment' door de IND plaatsvindt bij de toetsing van de MVV-procedure, dus op het moment dat de IND controleert of aan alle voorwaarden voor de MVV zijn voldaan. De IND verzorgt de toets op het WIB-vereiste in diverse procedures en beoordeelt ook de bezwaren tegen de afwijzing van de MVV-aanvraag waarbij het WIB-vereiste een rol speelt. Tot slot heeft de IND een prominente rol in de publieksvoorlichting. In de IND-begroting en de totale begroting van Justitie zijn net als bij BuZa geen structurele bedragen opgenomen voor de WIB.

Loonkosten VROM zijn € 1.033.000

2.3 Kosten inzet personeel

2.3.1 VROM

Beleid en wetgeving, Exploitatie en Secretariaat/Projectbureau

Voor de berekening van de kosten van de inzet van personeel in fte is bij VROM gebruik gemaakt van de publicatie van het ministerie van Financiën met betrekking tot de overheidstarieven. VROM heeft een overzicht van de gemiddelde tarieven per schaal opgesteld per jaar. Per jaar is het aantal *extra fte* berekend dat specifiek is ingezet voor de WIB. Deze aantallen zijn vermenigvuldigd met de schaalbedragen van het betreffende jaar volgens de handleiding Overheidstarieven.

De personeelskosten van VROM zijn verwerkt bij de kosten voor ontwikkeling, omdat alleen de loonkosten zijn doorberekend die specifiek zijn gemaakt ten behoeve van de WIB. Het maken van beleid en wetgeving is een algemene taak van de medewerkers van VROM en wordt derhalve niet gezien als kosten voor de WIB en derhalve ook niet toegerekend aan de WIB, tenzij voor deze taken extra medewerkers zijn ingezet of aangenomen.

De kosten gemaakt in 2003, 2004 en 2005 (respectievelijk € 46.000, € 171.000 en € 259.000) vallen logischerwijs onder ontwikkeling, aangezien de wet toen nog niet in werking was. De kosten in 2006, 2007 en 2008 betreffen nog steeds de loonkosten voor *extra fte* in het kader van de WIB. Deze kosten nemen elk jaar af (van € 164.000 in 2006, naar € 87.000 in 2007 en € 5.000 in 2008) en zullen in de toekomst onderdeel uitmaken van de algemene taken van VROM. Het totaalbedrag aan loonkosten beleid en wetgeving voor VROM is € 731.000.

VROM heeft zelf een overzicht aangeleverd met daarin de samenvatting van alle personele kosten in het kader van de WIB. Het gaat hierbij om de eerder genoemde kosten voor beleid en wetgeving (*extra ingezette fte's*), evenals exploitatie en secretariële ondersteuning. De kosten voor het secretariaat/projectbureau zijn voor 10% toegerekend aan de WIB, op basis van de personele verhouding WIB ten opzichte van het totale project. Dit komt neer op een totaalbedrag van € 123.000.

Herbeoordeling

Vanaf 2006 zijn er jaarlijks kosten gemaakt voor de herbeoordeling. Deze personeelskosten zijn ontwikkelkosten. Het betreft een menselijke kwaliteitsmaatregel op het functioneren van het examensysteem. Na een piek in 2007 zijn deze kosten afgenomen, vanwege een afname van de inhuur. Deze kosten zullen in de toekomst nog meer afnemen. De kosten met betrekking tot de herbeoordeling zijn eveneens opgenomen in het aangeleverde overzicht van VROM⁷. Het totaalbedrag voor herbeoordelingen in de jaren 2006 tot en met 2008 is € 179.000 aan personeelskosten. Tot 1 november 2007 betroffen deze kosten ontwikkelkosten en vanaf die tijd zijn het structurele kosten in het kader van de exploitatie, zie onderstaand overzicht.

⁷ In het overzicht personele kosten zijn de geanonimiseerde gegevens van het personeel opgenomen. De aantallen komen overeen met het aantal fte specifiek ingezet voor de WIB.

Herbeoordeling	Structureel	Ontwikkel	
2006		€ 67.000	
2007	€ 13.000	€ 65.000	
2008	€ 34.000		
Totaal	€ 47.000	€ 132.000	€ 179.000

In onderstaand overzicht staan de totale loonkosten VROM weergegeven, onderverdeeld in structurele- en ontwikkelkosten. De totale kosten zijn daarmee € 1.033.000.

Loonkosten VROM	Structureel	Ontwikkel	
Beleid en wetgeving		€ 731.000	
Uitvoering diverse (Projectbureau en Secretariaat)		€ 123.000	
Herbeoordeling	€ 47.000	€ 132.000	
Totaal	€ 47.000	€ 986.000	€ 1.033.000

Loonkosten BuZa zijn € 3.016.000

2.3.2 BuZa centraal

Projectkosten

In aanloop naar de invoering van de wet zijn in 2004 en 2005 diverse afdelingen bij het departement Buza betrokken bij de WIB en hiervoor zijn eenmalige personele kosten gemaakt. Deze kosten zijn gebaseerd op de planning in het 'plan van aanpak inburgering'.

Voor de berekening van de kosten van de inzet van personeel in fte is gebruik gemaakt van het eindrapport 'project inburgering'. Bij BuZa is een overzicht gemaakt per fte naar afdeling, schaal en tarief. Dit is gebaseerd op de handleiding overheidstarieven⁸. De betrokken afdelingen van BuZa in het kader van de WIB zijn opgenomen in het kostenoverzicht en weergegeven in de bijlage.

De eenmalige personeelskosten zijn per afdeling in het overzicht van BuZa weergegeven. Deze zogenoemde projectkosten worden toegerekend aan de jaren 2004 en 2005, volgens een verdeling van 20% (€ 207.000) voor 2004 en 80% (€ 829.000) voor 2005. Het totaalbedrag aan projectkosten is € 1.037.000.

ICT Helpdesk

Ten behoeve van de ICT helpdesk van BuZa zijn structurele personeelkosten toe te rekenen aan de WIB á € 138.000 per jaar. Het totaalbedrag is € 552.000.

Overige loonkosten

Bij de post 'overige loonkosten' worden de loonkosten van de Directie Personenverkeer Migratie en Vreemdelingenzaken, de Directie Consulaire Zaken en de afdeling Informatie en Communicatietechnologie toegerekend aan de WIB.

⁸ Hierbij is rekening gehouden met dubbelstellingen, het gehanteerde tarief is exclusief overheadkosten.

In onderstaand overzicht staan de desbetreffende afdelingen met de totale overige loonkosten - inclusief schaal en het aantal fte⁹. De schalen zijn conform de handleiding overheidstarieven van 2006, 2007 en 2008 en exclusief overhead. In dit overzicht is een totaalbedrag aan overige loonkosten van € 825.000 weergegeven.

Afdeling	schaal	2006		2007		2008	
		fte	€	fte	€	fte	€
DPV/VV	11	1.1	67.000	1.0	63.000	0.9	58.000
DPV/VV	8	1.1	48.000	1.0	45.000	0.9	42.000
DPVV/VV	5	1.5	50.000	1.2	41.000	1.0	35.000
DCZ/CU	8	0.6	26.000	0.6	27.000	0.6	28.000
DCZ/IM	10	1.5	80.000	1.5	82.000	1.5	85.000
ICT	€ 100 per uur	160 uur	16.000	160 uur	16.000	160 uur	16.000
Totaal			287.000		274.000		264.000

Reiskosten

De post 'reiskosten' betreft een niet volledig te destilleren deel reiskosten van BuZa voor onder andere het jaar 2004 á € 23.000. Het betreffen reiskosten die verband houden met projecten voor de WIB in de ontwikkelfase.

Uitgezonden personeel van Buza

Naast inzet van personeel op het kerndepartement, is sprake van uitgezonden personeel dat werkzaam is op de posten. De verdeling tussen de werkzaamheden op locatie die door lokaal, dan wel uitgezonden personeel worden uitgevoerd, ligt vast. De norm voor het uitgezonden personeel is 25 minuten (van het totaal van 90 minuten) per examen. In onderstaand overzicht is, op basis van de gerealiseerde aantallen basisexamen, de hoeveelheid fte uitgezonden personeel weergegeven. Voor het uitgezonden personeel wordt schaal 9 gehanteerd met als normbedrag € 51.317 in 2008, € 49.861 in 2007 en € 48.545 in 2006. Het totaal aan personele kosten voor uitgezonden personeel komt daarmee op € 242.000.

Loonkosten	Uitgezonden personeel	€
2006	0.93	45.000
2007	2.43	121.000
2008	1.48	76.000
Totaal		242.000

Naast salaris zijn er ook andere kosten verbonden aan uitgezonden personeel, zoals huisvesting, beveiliging, toelagen. Deze kosten zijn voor 2007 in onderstaand overzicht weergegeven.

⁹ De gegevens zijn niet gebaseerd op tijdschrijven, maar op basis van inschatting van de direct betrokkenen.

Extra kosten uitgezonden personeel 2007*	Totaal in Euro
Huur	57.000
Correctie huur (i.v.m. inhouding op loon)	-/- 19.200
Gas, water, licht (utilities)	9.200
Correctie utilities (i.v.m. inhouding op loon)	-/- 7.700
Beveiliging	8.600
Buitenland toelage	120.800
Totaal*	169.000

* gebaseerd op 2,4 fte in 2007.

Op basis van de extra kosten in 2007 is ook voor 2006 en 2008 te berekenen wat de extra kosten zijn voor het uitgezonden personeel. Dit is op basis van 0,93 fte in 2006 € 65.000 en op basis van 1,48 fte in 2008 € 103.000. Met de hierboven omschreven overige kosten van € 337.000 (65.000 + 169.000 + 103.000) voor het uitgezonden personeel gaat het dan om een totaalbedrag van € 579.000 (€ 337.000 en € 242.000).

In het volgende overzicht staan de totale loonkosten BuZa weergegeven met een totaalbedrag van € 3.016.000. De daadwerkelijke personele kosten zijn lager dan geraamd omdat het aantal examens lager is dan geraamd.

Loonkosten BuZa	Structureel	Ontwikkel	
Projectkosten		€ 1.037.000	
ICT Helpdesk	€ 552.000		
Overige loonkosten	€ 825.000		
Reiskosten		€ 23.000	
Uitgezonden personeel	€ 579.000		
Totaal	€ 1.956.000	€ 1.060.000	€ 3.016.000

Loonkosten IND zijn € 741.000

2.3.3 IND

Vorbereidingskosten en uitvoeringsbeleid

Vóór de inwerkingtreding van de wet heeft de IND diverse voorbereidingen getroffen waarvoor kosten zijn gemaakt. Deze kosten zijn onder meer gemaakt voor het schrijven van een AO-instructie, een eerste werkinstructie, diverse voorlichtingsbijeenkomsten en werkgroepbijeenkomsten met betrekking tot het uitvoeringsbeleid. De voorbereidingstijd in 2005 (12 maanden) en begin 2006 (3 maanden), inclusief het schrijven van een AO-instructie, een werkinstructie en een bijdrage aan de beleidsstukken, komt neer op 1.792 uren.

Naast deze bovengenoemde activiteiten zijn beleidsmedewerkers van de Afdeling Uitvoeringsbeleid van de IND voor en na de inwerktrading van de WIB betrokken geweest bij het vertalen van beleid naar uitvoering. De omvang van deze betrokkenheid is ruim 400 uur, verdeeld over de periode 2005-2008 (schaal 11, 12 en 13). In totaal betreft dit € 31.000. Deze uren zijn gebaseerd op het tijdschrijfsysteem van de IND.

De tijdsindicaties die worden weergegeven zijn het resultaat van schattingen van de IND. De gemaakte kosten worden opgevangen binnen het IND-deel van de Justitie-begroting. Het aantal afgenomen MVV-aanvragen heeft een kostenbesparend effect (minder arbeidsinzet). Het is echter niet mogelijk om in het kader van deze opdracht te bepalen in welke mate deze daling alleen te relateren is aan de WIB. Met dit kostenbesparende effect houden we daarom geen rekening bij het bepalen van de macro-kosten.

Voor het berekenen van de loonkosten is gebruik gemaakt van de handleiding overheidstarieven. Ten aanzien van het totaal aan bestede uren dient nog een onderscheid gemaakt te worden in uren in schaal 7, 9, 10 en 11, omdat diverse niveaus van medewerkers bezig zijn geweest met de voorbereiding. In onderstaand overzicht wordt dit onderscheid weergegeven. Het totaal aan loonkosten van de voorbereiding komt neer op € 103.000 en is deels toegerekend aan 2005 (75% van het bedrag is € 77.000) en deels aan 2006 (25% van het bedrag is € 26.000).

Schaal	Uurtarief in €		Tijdsbesteding	
			(uren)	Loonkosten
7	48		40	€ 2.000
9	54		1000	€ 54.000
10	58		56	€ 3.000
11	63		696	€ 44.000
Totaal				€ 103.000

Bij de inwerkingtreding van de wet was het mogelijk om bezwaar in te dienen op grond van de omstandigheden waaronder het examen gemaakt werd. Uit nadere juridische analyse door VROM blijkt echter dat er geen juridische grond is voor een ontvankelijk bezwaar. In de praktijk worden dergelijke bezwaarschriften nog wel ontvangen, maar door VROM afgehandeld als klacht. Dit zijn derhalve geen kosten voor de IND.

Procedures MVV

Voor de beslissingen op procedures die aan de WIB-vereiste moeten voldoen, de medische ontheffingsprocedures evenals urgentieprocedures en het verwerken van wet- en regelgeving in een specifiek beslis- en ondersteuningssysteem, heeft de IND de kosten inzichtelijk gemaakt.

Om de kosten met betrekking tot de MVV-procedure inzichtelijk te maken is de doelgroep in kaart gebracht die aan de WIB-vereiste moet voldoen en is het aantal bezwaar- en beroepsprocedures naar aanleiding van afwijzingen in kaart gebracht. De gemiddelde tijdsbesteding is eveneens weergegeven.

Na een raadpleging van het proces is de volgende gemiddelde tijdsbesteding ingeschat voor inwilliging en afwijzing binnen de doelgroep van WIB-plichtigen:

- ▶ bij alle Wib-plichtige mvv-procedures (referent of diplomatieke post¹⁰) voor ulad-medewerker (Unit Logistieke en Administratieve Dienstverlening) (inclusief herstel verzuim en registratie): 3 minuten voor schaal 6/7

¹⁰ MVV dip: vreemdeling vraagt zelf MVV aan bij diplomatieke post. MVV ref: een verblijfgever (referent) dient voorafgaand aan de MVV-aanvraag bij de IND een verzoek om advies in. Met (positief) advies kan de vreemdeling bij de post een MVV aanvragen.

- ▶ bij alle Wib-plichtige mvv-procedures waarin aan Wib wordt voldaan en die leiden tot inwilliging: checken aanwezigheid stukken, fraude-indicatoren en uitslag: 7 minuten voor schaal 9/10/11
- ▶ bij alle Wib-plichtige mvv-procedures waar niet aan het Wib-vereiste wordt voldaan en die leiden tot een afwijzing: check of herstel verzuim is gegeven, adres juist is geweest, inhoudelijk herstel verzuim klopt, brief met uiterlijke beslisdatum uitdraaien (Sturen op Tijdigheid (SoT)-brief - vanaf april 2008) en motiveren via het Beslisondersteunende systeem (BOS) (soms extra motiveren in beschikking): 10 minuten voor schaal 9/10/11 ¹¹
- ▶ Er is een verschil in tijd tussen normale aanvragen en die van Surinamers. Het verschil wordt verklaard doordat er meer tijd nodig is bij Surinamers voor het beoordelen van de diplomabescheiden om te beoordelen of iemand voor een vrijstelling van het examen in aanmerking komt.

Samengevat neemt een inwilliging dus 10 minuten in beslag (3+7). Voor Surinamers is 7 minuten extra nodig. Voor een afwijzing is 13 minuten (3+10) nodig. Voor Surinamers geldt dat er gemiddeld 20 minuten nodig is. Het totaalbedrag van de loonkosten voor deze procedures is € 555.000 (€ 474.000 plus € 82.000), zie onderstaande overzichten.

Beslissingen MVV				
Aantallen	2006	2007	2008	Totaal
Inwilliging	8.454	7.400	10.296	26.150
Afwijzing	7.938	4.085	4.752	16.775
Gemiddelde tijdsbesteding per vraag (minuten)				
Inwilliging	10 minuten			
Afwijzing	13 minuten			
Totale tijdsbesteding in uren				
Inwilliging	1.409	1.233	1.716	4.358
Afwijzing	1.720	885	1.030	3.635
Totaal	3.129	2.118	2.746	7.993
Totale kosten (schaal 10)	€ 181.000	€ 125.000	€ 167.000	€ 474.000

Beslissingen MVV - Surinamers				
Aantallen	2006	2007	2008	Totaal
Inwilliging	522	601	884	2.007
Afwijzing	722	822	860	2.404
Gemiddelde tijdsbesteding per vraag (minuten)				
Inwilliging	17 minuten			
Afwijzing	20 minuten			
Totale tijdsbesteding in uren				
Inwilliging	148	170	250	
Afwijzing	241	274	287	801
Totaal	389	444	537	1.370
Totale kosten (schaal 10)	€ 23.000	€ 26.000	€ 33.000	€ 82.000

¹¹ Er kan ook worden afgewezen op basis van andere eisen dan de Wib-vereisten. De inschatting hiervan is dat 7 minuten in beslag neemt (checken aanwezigheid stukken, fraude-indicatoren en uitslag). Uit de cijfers is echter niet te achterhalen welk aandeel op basis van niet-Wib-vereisten is afgewezen. Om die reden hanteren we 13 minuten voor alle afwijzingen.

Bezwaren en beroepen

Een aantal personen heeft tegen de beslissing op hun MVV-aanvraag bezwaar aangetekend en een aantal personen is hiertegen in beroep gegaan. De gemiddelde tijdsbesteding hiervan is inzichtelijk gemaakt evenals het aantal bezwaren en beroepen. Hier is eveneens de handleiding overheidstarieven gehanteerd. Voor de bezwaren is schaal 10 en voor de beroepen schaal 11 gehanteerd. Het totaal aan kosten inzake bezwaren en beroepen bedraagt € 10.000, waarvan € 7.000 aan bezwaren en € 3.000 aan beroepen.

Bezwaar en beroep				
Aantallen	2006	2007	2008	Totaal
MVV bezwaar	33	52	31	116
Regulier beroep	10	15	0	25
Gemiddelde tijdsbesteding per vraag (minuten)				
MVV bezwaar	60 minuten			
Regulier beroep	120 minuten			
Totale tijdsbesteding in uren				
MVV bezwaar	33	52	31	116
Regulier beroep	20	30	0	50
Totaal	53	82	31	
Totaal bezwaar	€ 2.000	€ 3.000	€ 2.000	€ 7.000
Totaal beroep	€ 1.000	€ 2.000	-	€ 3.000
Totale kosten (schaal 10 en 11)	€ 3.000	€ 5.000	€ 2.000	€ 10.000

Medische ontheffings- en urgentieprocedures

Tot slot zijn er ook nog medische ontheffingsprocedures en urgentieprocedures mogelijk waar structureel kosten voor worden gemaakt door de IND. Urgentieprocedures betreft complexe zaken waarbij voor een beslissing meerdere departementen en partijen betrokken worden.

In de periode van 2006 tot en met 2008 zijn er 118 medische ontheffingsprocedures geweest die besproken zijn in een commissie van 4 IND medewerkers (schaal 11). De gemiddelde tijdsbesteding is daarbij geschat op 45 minuten per procedure. 118 procedures betekent een tijdsbesteding van 5310 minuten per medewerker en daarmee 88,5 uur per medewerker. Met schaal 11 (een gemiddelde van 2006, 2007 en 2008) komt dit neer op een totaal bedrag aan loonkosten van € 24.000. Verder zijn, naar aanleiding van deze medische ontheffingsprocedures, 41 sessies gehouden voor verdere behandeling. De gemiddelde tijdsbesteding hiervan is 60 minuten. Dit betekent een tijdsbesteding van 41 uur, waarmee het totale bedrag aan loonkosten tegen schaal 11 € 3.000 is. Dit komt neer op een totaal van € 27.000.

Met betrekking tot de urgentieprocedure geldt dat er 5 urgentieprocedures zijn geweest, waarbij de gemiddelde tijdsbesteding 16 uur is, inclusief administratie voor en na afhandeling en eventuele nazorg. Daarnaast was er één urgentie uitzonderlijk die 80 uur heeft gekost. Totaal komt dit neer op 160 uur tegen een schaal 11 en daarmee op € 10.000.

Beslis- en ondersteuningssysteem

Tenslotte is er 80 uur besteed aan het verwerken van wet- en regelgeving in het beslis- en ondersteuningssysteem (BOS) tegen schaal 11. Dit komt neer op € 5.000 en is opgenomen in het jaar van de inwerkingtreding van de wet.

Loonkosten IND	Structureel	Ontwikkel	
Vorbereiding (AO, werkinstructie e.d.)		€ 103.000	
Uitvoeringsbeleid		€ 31.000	
Procedures MVV	€ 555.000		
Bezwaar en beroep	€ 10.000		
Medische ontheffing	€ 27.000		
Urgentieprocedures	€ 10.000		
BOS		€ 5.000	
Totaal	€ 602.000	€ 139.000	€ 741.000

Loonkosten Posten zijn € 463.000

2.3.4 Posten

Door BuZa is een overzicht aangeleverd van de loonkosten van het lokale personeel op de posten. De bedragen zijn gebaseerd op een functieniveau 6 voor een volledige fte. De realisatie is overigens achtergebleven op het aantal geprognoseerde medewerkers. De berekening is gebaseerd op het aantal bestede minuten met als uitgangspunt de norm dat het lokale personeel van de 90 minuten 65 minuten besteed (zie ook de paragraaf over uitgezonden personeel). De kostenpost voor beveiliging is niet opgenomen, omdat dit onafhankelijk is aan de uitvoering van de WIB. Het betreft beveiliging per land en geen extra kosten die specifiek in het kader van de WIB zijn gemaakt. In onderstaand overzicht staan de totale loonkosten met betrekking tot de posten weergegeven.

Loonkosten	Lokaal personeel	€	
2006	2,42	87.000	
2007	6,31	230.000	
2008	3,84	146.000	
Totaal		463.000	€ 463.000

Loonkosten Totaal zijn € 5.253.000

2.3.5 Totale loonkosten

In onderstaand overzicht wordt een opsomming gegeven van alle personeelskosten van de ministeries, de IND en de posten.

Loonkosten	Structureel	Ontwikkel	Totaal
VROM	€ 47.000	€ 986.000	€ 1.033.000
BuZa	€ 1.956.000	€ 1.060.000	€ 3.016.000
IND	€ 602.000	€ 139.000	€ 741.000
Posten	€ 463.000		€ 463.000
Totaal	€ 3.069.000	€ 2.184.000	€ 5.253.000

Directe kosten zijn € 14.414.000

2.4 Directe kosten

Directe kosten WIB

2.4.1 Uitbesteed werk (direct)

De kosten inzake 'uitbesteed werk' kunnen worden onderverdeeld in twee categorieën: (1) onderzoekskosten te herleiden tot het examensysteem en (2) overige analyses en onderzoeken. De eerste categorie betreffen directe kosten en zullen hier worden besproken en opgenomen. De overige analyses en onderzoeken worden onder de indirecte kosten opgenomen.

Onderzoekskosten te herleiden tot het examensysteem zijn bijvoorbeeld het onderzoek naar de taalniveaus, het evaluatieonderzoek naar het phonepass-examen evenals geluidstechnisch onderzoek en een aantal second opinion onderzoeken. Het totaalbedrag voor dit uitbesteede werk is € 925.000.

2.4.2 Herbeoordeling

De directe kosten voor herbeoordeling zijn niet de personele kosten van het departement, maar betreffen inhuur van personeel en exploitatiekosten (kwaliteitsmaatregel)¹². Dit komt neer op een totaal aan structurele kosten van in de periode 2006 - 2008, resp. € 658.000, € 439.000 en € 248.000. CINOP heeft €78.000 in rekening gebracht voor de kosten van de klantenservice / helpdesk (in geval mensen problemen hebben met de oefentoetsen). Het totaal van deze kosten bedraagt € 1.423.000. De ontwikkelkosten zijn € 12.000 (2006).

2.4.3 Ontwikkeling cursusmateriaal

Ten behoeve van het basisexamen inburgering in het buitenland is een oefenpakket ontwikkeld bestaande uit een film, een fotoboek met CD-rom, een handleiding en TIN-codes. Het oefenpakket wordt nu in concessie uitgegeven door Thieme Meulenhoff. Ten behoeve daarvan is in het jaar 2006 een investering gedaan van € 67.000.

2.4.4 Telefoonlijn

De directe kosten voor de telefoonlijn betreffen de telefonie apparatuur en het gebruik van BUZAnet - uitbreiding bandbreedte¹³ met een totaal aan structurele kosten van € 2.380.000 (€595.000 per jaar vanaf 2005) en ontwikkelkosten van € 114.000 (2005).

2.4.5 Examensysteem

De directe kosten voor het examensysteem betreffen licenties en TIN codes met een totaal aan structurele kosten van € 3.041.000 en ontwikkelkosten van € 4.081.000.

¹² Het gaat hier om ingehuurd personeel en daarmee vergelijkbaar met uitbesteed werk. De loonkosten voor medewerkers van het departement zijn bij loonkosten VROM ondergebracht.

¹³ Minderkosten telefoonlijn t.o.v. de begroting wordt veroorzaakt door het gebruik van BUZAnet. Meerkosten bandbreedte t.o.v. de begroting worden veroorzaakt door gebruik BUZAnet en extra bandbreedte t.b.v. de examens

2.4.6 Biometrie

De directe kosten voor biometrie¹⁴ betreffen het Inburgerings Examen Biometrie Systeem, de exploitatie van IEBS (VROM), het onderhoud van de biometrie (BuZa) en de migratiekosten voor 2008 (ontwikkelkosten BuZa). Het totaal aan structurele kosten inzake biometrie bedragen € 284.000 en het totaal aan ontwikkelkosten bedraagt € 1.047.000.

2.4.7 Overige apparatuur

De overige apparatuur betreft de betaalapplicatie (BuZa), de beveiligingsapparatuur zoals handscanners, aanschaf van pc's en gerelateerde onderdelen. Het totaal bedrag aan ontwikkelkosten is € 354.000.

Directe ICT kosten

2.4.8 ICT kosten Buza

De ICT kosten BuZa hebben betrekking op een totale investering in de betaal- en aanmeldingsapplicatie van € 22.000 (ontwikkelkosten).

2.4.9 ICT kosten IND

In 2006 is de website van de IND aangepast om klanten te informeren over de WIB. Hiervoor zijn in dit jaar 1.222 uren besteed tegen een uurprijs van € 85 (intern en extern). Het totaalbedrag aan ICT ontwikkelkosten IND is daarmee (afgerond) € 104.000.

2.4.10 ICT kosten posten

De kosten voor het beheer van de betaalapplicatie door ICT/AM van € 50.000 per jaar worden toegerekend aan de kosten van de WIB op de posten. De kosten van € 80.000 per jaar voor het onderhoud van de computers van de posten zijn eveneens toegerekend aan de WIB. Het betreft onder andere ook de vervanging van de computers. Dit komt neer op een totaal aan structurele kosten van € 520.000.

Overige gerelateerde kosten

De post 'overige gerelateerde kosten' heeft betrekking op diverse kleine uitgaven die BuZa heeft gedaan in het kader van de WIB. Het gaat hier om kosten van representatieve aard, teambuilding, een haalbaarheidsonderzoek justitie (feitelijk uitbesteed werk, maar niet onafhankelijk te specificeren), vergaderingen en lunches in het kader van de WIB voor een totaalbedrag van € 41.000¹⁵.

In onderstaand overzicht staan de totale directe kosten weergegeven met een totaalbedrag van € 14.414.000.

¹⁴ De kosten m.b.t. Biometrie zijn voor VROM gespecificeerd in het kosten model. Voor BuZa zijn deze kosten in de huisvestingskosten inbegrepen en niet apart gespecificeerd. De structurele kosten van BuZa voor onderhoud van de Biometrie apparatuur is hierin wel opgenomen.

¹⁵ Eindrapport project inburgering, versie 1.1, IVC projectnummer 334

Directe kosten	Structureel	Ontwikkel	
Uitbesteed werk (direct)		€ 925.000	
Herbeoordeling	€ 1.423.000	€ 12.000	
Ontwikkeling cursusmateriaal		€67.000	
Telefoonlijn	€ 2.380.000	€ 114.000	
Examensysteem	€ 3.041.000	€ 4.081.000	
Biometrie	€ 284.000	€ 1.047.000	
Overige apparatuur		€ 354.000	
ICT kosten			
BuZa		€ 22.000	
IND		€ 104.000	
Posten	€ 520.000		
Overige gerelateerde kosten		€ 41.000	
Totaal	€ 7.648.000	€ 6.766.000	€ 14.414.000

Indirecte kosten zijn € 2.710.000

2.5 Indirecte kosten

2.5.1 Monitor WIB

VROM huurt jaarlijks INDIAC in om de IND monitor uit te voeren. Het werkelijke betaalde bedrag voor de monitor door VROM is € 38.000.

2.5.2 Uitbesteed werk (indirect)

De kosten met betrekking tot 'uitbesteed werk (indirect)' betreffen specifieke onderzoeken en analyses die vanuit VROM zijn geïnitieerd. Dit is feitelijk ook uitbesteed werk, maar niet direct te herleiden tot de basisexamens en het examensysteem. In bijlage 1 is een aantal partijen dat onderzoek heeft uitgevoerd in het kader van de WIB opgenomen.

Een voorbeeld van indirect uitbesteed werk is het onderzoek naar de verwachte kosten van de WIB vóór de inwerkingtreding en daarnaast ook de voorstudie van de wetsevaluatie. Het bedrag voor deze onderzoeken komt neer op een totaal aan ontwikkelkosten van € 214.000.

2.5.3 Communicatiekosten

Communicatie IND (Publieksvoorlichting en intern)

Naast de communicatie rondom procedures zijn er door het IND ook kosten gemaakt voor interne- en externe voorlichting. De afdeling publieksvoorlichting krijgt externe vragen over de WIB, dit betreft de externe voorlichting. Daarnaast is sprake van voorlichting aan medewerkers van de IND, de interne voorlichting.

De kosten ten behoeve van de voorlichting zijn gebaseerd op de aantallen vragen en de tijdsbesteding van de medewerkers om de externe en interne vragen te beantwoorden. Bij de externe vragen is uitgegaan van het aantal vragen zoals opgenomen in de monitor inburgeringsexamen buitenland. Voor wat betreft de gemiddelde tijdsbesteding is navraag gedaan bij de afdeling voorlichting.

Daarnaast is ingeschat dat 25% van de vragen via de email worden gesteld en 75% telefonisch, gebaseerd op het feit dat uit ervaring blijkt dat van de 30.000 vragen die per week binnen komen, 7.000 via de email binnenkomen. Dit onderscheid is van belang vanwege het verschil in tijdsbesteding.

In het volgende overzicht zijn de externe vragen bij publieksvoorlichting van de periode 2006 tot en met 2008 weergegeven.

Externe voorlichting				
Gemiddelde tijdsbesteding per vraag (minuten)				
Email	20			
telefonisch	4,5			
Aantallen	2006	2007	2008	Totaal
Email	1.800	2.467	3.188	7.455
Telefonisch	5.401	7.402	9.564	22.367
Totaal	7.201	9.869	12.752	29.822
Tijdsbesteding (uren)				
Email	600	822	1.063	2.485
Telefonisch	405	555	717	1.677
Totaal	1.005	1.377	1.780	4.162
Totale kosten	€ 54.000	€ 77.000	€ 102.000	€ 233.000

Bij de berekening van de kosten wordt de handleiding overheidsstarieven 2006, 2007 en 2008 met schaal 9 gehanteerd. De totale kosten voor externe publieksvoorlichting zijn € 233.000.

Wat betreft de interne voorlichting zijn er vanaf 2006 tot en met 2008 ongeveer 440 vragen per email gesteld. De gemiddelde tijdsbesteding voor de beantwoording was 30 minuten. Dit komt neer op een totaal van 220 uur, verdeeld over 3 jaar is dit 73 uur per jaar. De handleiding overheidsstarieven (gemiddeld uurtarief gebaseerd op 2006, 2007 en 2008) is hier gehanteerd voor schaal 11. Voor elk jaar van de genoemde periode is er € 4.800 aan kosten gemaakt, met een totaal aan kosten van € 14.000.

De voorlichting komt daarmee neer op een totaal bedrag van € 247.000.

Postbus 51

De voorlichting over de WIB is binnen de shared service dienstverlening uitgevoerd, waarvoor alle departementen hetzelfde bedrag betalen. Dit is niet als maatwerk opdracht ingericht. Hierdoor kunnen de activiteiten van Postbus 51 niet worden uitgesplitst en daarmee niet worden toegerekend aan de WIB.

Communicatiekosten Posten

Voor de posten zijn communicatiekosten gemaakt in de vorm van een instructiefilm die is ontwikkeld in opdracht van BuZa. Dit is een eenmalige investering geweest van € 125.000.

2.5.4 Opleidingskosten

Opleidingskosten centraal

Er zijn structurele opleidingskosten vanuit BuZa (centraal) voor cursusontwikkeling ten behoeve van training op de werkplek. Deze kosten bedragen € 25.000 per jaar in totaal, tot en met 2008 € 100.000.

Opleidingskosten Posten

Incidenteel zijn de in 2005 gemaakte opleidingskosten toe te rekenen aan de WIB rondom training en opleiding op (de werkplekken van) de posten á € 187.000.

2.5.5 Huisvestingskosten

Huisvesting VROM

De huisvestingskosten VROM betreffen kosten voor werkplekken, waar automatisering en energie ook in is doorberekend. Eén medewerker betekent één werkplek. Indien medewerkers zijn opgevolgd is geen nieuwe werkplek in de kosten opgenomen. De werkplekkosten per jaar zijn gerelateerd aan de inzet van fte's voor de WIB en doorgerekend met aan de hand van de publicaties overheidstarieven en verschillen per jaar. In bijlage 2 is een tabel opgenomen waarin het totale bedrag voor huisvesting per jaar is gespecificeerd op basis van de handleiding overheidstarieven en het extra personeel dat is ingezet. Extra personeel beschouwen we als ontwikkelkosten; dat geldt daarom ook voor de huisvestingskosten voor deze fte's. Het totaalbedrag is € 425.000.

Huisvesting BuZa

De huisvestingskosten voor BuZa zijn niet zo specifiek bijgehouden als de huisvestingskosten van VROM. Op basis van het aantal fte in de afgelopen jaren en de huisvestingstarieven die worden gehanteerd in de handleidingen overheidstarieven kan echter wel een goede inschatting gemaakt worden. In de handleiding overheidstarieven wordt huisvesting gezien als onderdeel van de overheadkosten, net als automatisering. Deze automatiseringskosten nemen we hier eveneens mee. Andere specifieke ICT kosten van BuZa zijn eerder apart weergegeven bij de directe kosten. Gebaseerd op het aantal eerder genoemde fte bij personeelskosten BuZa en de handleidingen van 2006, 2007 en 2008 kan het volgende overzicht worden weergegeven inzake de huisvesting en automatisering.

	Aantal fte	Normbedrag	Totaal
		huisvestingskosten	
2006	0.93	€ 25.413	€ 24.000
2007	2.43	€ 26.008	€ 63.000
2008	1.48	€ 26.623	€ 39.000
Totaal			€ 126.000

Het totaalbedrag per jaar is hiermee opgebouwd uit de kosten voor huisvesting en kantoorautomatisering en komt neer op een totaal aan ontwikkelkosten van € 126.000.

Bouwkundige kosten Posten

Naast de huisvestingskosten zijn ook nog een aantal specifieke bouwkundige kosten voor de posten toe te rekenen aan de WIB (bijvoorbeeld bouwkundige aanpassing in Rabat voor examenruimtes), zie hieronder de afgeronde bedragen voor 2005 tot en met 2008. Totaal bedragen de bouwkundige kosten € 1.247.000.

2005	2006	2007	2008
€ 1.100.000	€ 124.000	€ 7.000	€ 16.000

In onderstaand overzicht staan de totale indirecte kosten weergegeven, met een totaalbedrag van € 2.710.000. In het gehanteerde kostenmodel zijn de onafgeronde bedragen ingevoerd, waardoor het totaal aan ontwikkelkosten uitkomt op € 2.325.000. Als we naar onderstaande optelling kijken komen we in principe uit op € 2.324.000. Vanuit de overweging van accuratie is toch het bedrag van € 2.325.000 uit het gehanteerde kostenmodel gebruikt, aangezien alle berekeningen op het kostenmodel zijn gebaseerd.

Indirecte kosten	Structureel	Ontwikkel	
Monitor IND en publicaties	€ 38.000		
Uitbesteed werk (indirect)		€ 214.000	
Communicatiekosten			
IND	€ 247.000		
Posten		€ 125.000	
Opleidingskosten			
Centraal	€ 100.000		
Posten		€ 187.000	
Huisvestingskosten			
VROM		€ 425.000	
BuZa		€ 126.000	
Posten (bouwkundig)		€ 1.247.000	
Totaal	€ 385.000	€ 2.325.000	€ 2.710.000

Macrokosten zijn € 22.377.000

2.6 Totale macrokosten

De totale macrokosten worden in onderstaand overzicht opgesomd en komt neer op een totaal van € 22.377.000.

Totale macrokosten WIB			
	Structureel	Ontwikkel	Totaal
Kosten inzet personeel	€ 3.069.000	€ 2.184.000	€ 5.253.000
Directe kosten	€ 7.648.000	€ 6.766.000	€ 14.414.000
Indirecte kosten	€ 385.000	€ 2.325.000	€ 2.710.000
Totaal	€ 11.102.000	€ 11.275.000	€ 22.377.000

3 Microkosten

Op microniveau richten de kosten zich op alle kosten die door het individu worden gemaakt om het examen met goed gevolg af te leggen. Naast de reeds bekende kosten zoals de examenkosten (€ 350) en de (optionele) kosten voor het voorbereidingspakket (€67.50) maken de potentiële nieuwkomers mogelijk ook andere kosten die meegewogen dienen te worden. De kosten nemen toe indien meerdere malen examens moeten worden gedaan om uiteindelijk het examen te halen. Dit geldt voor een beperkte groep¹⁶.

3.1 Werkwijze

Voor inzicht in de kosten op microniveau zijn vragen uitgezet via de vragenlijst in het kader van het eerste deelonderzoek dat door Regioplan is uitgevoerd (Effectiviteitsstudie- functioneren en effect op inburgering). De enquête is, in de periode oktober en november 2008, in de tien landen uitgezet waar de meeste WIB- examens worden afgelegd¹⁷. In deze tien landen zijn 15 posten waar het examen kan worden afgelegd. De potentiële groep waaronder de enquête verspreid kon worden beslaat een aantal van 825 mensen die examens hebben gedaan¹⁸.

In de bijlage zijn de vragen weergegeven die in het onderzoek zijn meegenomen en betrekking hebben op de microkosten.

3.2 Respons

In totaal zijn er 444 respondenten¹⁹, dit is meer dan de helft van het aantal afgenomen examens op deze posten in de betreffende periode. In onderstaande tabel is de respons per post weergegeven.

¹⁶ Uit de Korte Termijn Evaluatie WIB (WODC, Januari 2008) blijkt dat 88% van de examens wordt gehaald.

¹⁷ Brazilië, China, Egypte, Filippijnen, Ghana, Indonesië, Marokko, Rusland, Thailand en Turkije

¹⁸ VROM, aantallen afgenomen examens tussen 29-9-2008 en 27-11-2008

¹⁹ Regioplan: Enquête onder WIB-kandidaten in de periode 29-9-2008 en 27-11-2008

Post	Aantal afgenomen examens	Aantal respondenten	Respons %
Ankara, Turkije	185	74	40
Istanbul, Turkije	89	20	23
Bangkok, Thailand	81	36	44
Accra, Ghana	33	22	67
Brasilia, Brazilië	38	18	47
Rio de Janeiro	8	5	63
Sao Paolo	13	12	92
Guangzhou, China	23	20	87
Peking, China	26	12	46
Shanghai, China	24	18	75
Jakarta, Indonesië	38	22	58
Cairo Egypte	29	4	14
Manilla, Filipijnen	45	19	42
Moskou, Rusland	32	23	72
Rabat, Marokko	161	139	86
Totaal	825	444	54

Er is een groot verschil in respons tussen de verschillende posten, variërend van 14% in Egypte tot 86% in Marokko. Dit verschil wordt waarschijnlijk verklaard door de mate waarin de posten actief de examenkandidaten hebben benaderd voor het invullen van de enquête.

3.3 Analyse van de resultaten

Van de antwoorden van de 444 respondenten uit de steekproef is een datafile ontwikkeld. Op basis van deze datafile zijn de antwoorden van de relevante vragen (zie hierboven) geanalyseerd om de gemiddelde microkosten in beeld te brengen. Daarbij dienen vooraf de volgende opmerkingen te worden gemaakt:

- ▶ Zoals vermeld, zijn niet in alle landen waar men examen kan doen, vragen uitgezet.
- ▶ De kosten van het oefenpakket worden gezien als noodzakelijk, maar voor wat betreft de kosten voor het aanvullende oefenmateriaal, de kosten voor extra inlogcodes en de kosten ten behoeve van les in eigen land en in Nederland, geldt dit niet. Deze kosten zijn vrijwillig door de inburgeraars gemaakt en zijn niet noodzakelijk voor deelname aan het inburgeringsexamen.
- ▶ De respondenten hebben niet altijd een bedrag met betrekking tot de gemaakte kosten ingevuld, in die gevallen vindt de berekening van het gemiddelde plaats op basis van minder waarnemingen. Daarmee neemt ook de betrouwbaarheid van het gemiddelde af.
- ▶ Niet altijd zijn bedragen in Euro ingevuld, maar in de valuta van het land waar men vandaan komt. De bedragen zijn naar Euro's omgerekend met behulp van de wisselkoers in februari 2009.²⁰

²⁰ Koersconverter, www.wisselkoers.nl

- ▶ Uit de antwoorden van de vragen komt naar voren dat het aantal respondenten dat *gebruik* heeft gemaakt van bijvoorbeeld een oefenpakket, niet overeenkomt met het aantal respondenten dat daarvoor ook *kosten* heeft gemaakt. Dit kan verklaard worden doordat partners in Nederland deze kosten hebben betaald. Een andere verklaring kan zijn dat een oefenpakket geleend zou kunnen zijn van een voorganger (bijvoorbeeld familielid) en derhalve niet apart is aangeschaft. In onderstaande berekeningen wordt zoveel mogelijk benoemd in hoeverre er sprake is van aantallen respondenten die daadwerkelijk kosten hebben gemaakt m.b.t. het betreffende onderdeel.

Bovenstaande opmerkingen leiden ertoe dat de uitkomsten met voorzichtigheid geïnterpreteerd dienen te worden.

Onderstaand worden de berekeningen van de gemiddelde voorbereidingskosten, reiskosten en overnachtingskosten weergegeven. Daarbij zijn zoveel mogelijk de relevante cijfers vermeld, teneinde een duidelijk inzicht te geven in de totstandkoming van de gemiddelde kosten.

3.3.1 Voorbereidingskosten

Aanschaf oefenpakket

Van de 444 respondenten geven 384 respondenten aan dat zij bij hun voorbereiding gebruik hebben gemaakt van het oefenpakket.

Van deze respondenten geeft ruim de helft, 271 respondenten aan kosten te hebben gemaakt met betrekking tot de aanschaf van het oefenpakket. Niet alle 271 respondenten noemen daarbij een bedrag. Wanneer geen bedrag wordt genoemd, kan dit betekenen dat de respondent de kosten niet zelf heeft gemaakt of niet weet wat de kosten waren. Voor de berekening van het gemiddelde wordt verondersteld dat de kosten in ieder geval wel gemaakt zijn. De respondenten die wel een bedrag hebben genoemd, hebben hier verschillende bedragen ingevuld, die nogal uiteenlopen. Ondanks dat het bedrag hier in Euro's vermeld bij staat, lijkt het erop dat een aantal respondenten de kosten in hun eigen valuta hebben vermeld. Bekend is echter dat de kosten van het oefenpakket in 2008 € 67,50 bedragen. Uitgaande van deze prijs, zijn de totale gemiddelde kosten met betrekking tot de aanschaf van het oefenpakket, dus over de gehele doelgroep: **€ 41,20**.

Onderscheid tussen landen

Naast het aantal mensen dat een oefenpakket heeft aangeschaft, is gekeken naar het verschil hierin tussen de verschillende landen waaruit de respondenten afkomstig zijn. Daartoe is de verhouding berekend tussen het totale aantal mensen dat afkomstig is uit een land en het aantal mensen uit dat land dat een oefenpakket heeft aangeschaft.

De percentages liggen vrij dicht tegen elkaar, het laagste percentage (44,4) geldt voor Thailand, het hoogste percentage (71,4) geldt voor Brazilië. De andere percentages liggen in de buurt van het totaal gemiddelde van 61%. Gezien de aantallen kan geen harde conclusie worden verbonden aan deze verschillen.

Aanvullend oefenmateriaal

174 respondenten geven aan dat zij, ter voorbereiding op het examen, aanvullend oefenmateriaal hebben gebruikt. Daarvan zijn er 124 die aangeven kosten te hebben gemaakt ten behoeve van dit aanvullende oefenmateriaal. De bedragen dienden te worden ingevuld in de valuta van het eigen land. Niet altijd is aangegeven welke valuta is bedoeld. Dergelijke bedragen zijn niet bruikbaar in de berekening van de kosten van het aanvullende oefenmateriaal en zijn derhalve niet meegenomen in de berekening van het gemiddelde. Voor het berekenen van de kosten van het aanvullende oefenmateriaal is alleen gebruik gemaakt van de bedragen die wel bruikbaar zijn (51), dus waarbij de valuta vermeld staat. Daarbij dient te worden opgemerkt dat deze bedragen sterk uiteen lopen, van tien tot meer dan duizend Euro. De drie hoogste bedragen zijn van de berekening van het gemiddelde uitgesloten, van de 48 resterende bedragen zijn de gemiddelde kosten van het aanvullend oefenmateriaal: € 78,15. Het totaal gemiddelde aan gemaakte kosten voor aanvullend oefenmateriaal komt daarmee op: € 21,83.

In onderstaande tabel is weergegeven hoe de kosten ten behoeve van het aanvullend oefenmateriaal in vier gelijke ranges zijn verdeeld, de drie hoogste bedragen zijn hier wederom buiten beschouwing gelaten.

% respondenten	Kostenrange (afgerond in hele Euro's)
25	0-21
25	21-47
25	47-96
25	96-358

Onderscheid tussen landen

Omdat er slechts 51 bruikbare bedragen bruikbaar zijn, is het niet zinvol te kijken naar het verschil tussen de gemiddelde kosten voor het oefenmateriaal per land. Wel kan gekeken worden naar het verschil tussen het aantal mensen uit de verschillende landen waaruit de respondenten afkomstig zijn dat kosten heeft gemaakt ten behoeve van aanvullend oefenmateriaal. Daartoe is de verhouding berekend tussen het totale aantal mensen dat afkomstig is uit een land en het aantal mensen uit dat land dat kosten heeft gemaakt ten behoeve van aanvullend oefenmateriaal. Het gemiddelde percentage is 27,5%. Het laagste percentage respondenten dat kosten maakt ten behoeve van aanvullend oefenmateriaal komt uit Thailand (11,1%).

De respondenten uit China maken procentueel het vaakst kosten ten behoeve van aanvullend oefenmateriaal (42,0%). De andere percentages liggen grofweg tussen de 22% en 32%. Gezien de aantallen kan geen harde conclusie worden verbonden aan deze verschillen.

Extra inlogcodes

73 Respondenten geven aan dat zij extra inlogcodes hebben aangeschaft ter voorbereiding op het examen. Van deze 73 respondenten geven 34 respondenten aan dat zij kosten hebben gemaakt ten behoeve van extra inlogcodes. Het betreft hier de aanschaf van Toets Identificatie Nummers (TIN) waarmee extra geoefend kan worden voor de taaltoets. Men kan

hiertoe een extra set met TIN-codes bestellen, welke uit drie TIN-codes bestaat. De in de vragenlijst genoemde bedragen lopen nogal uiteen en worden niet gebruikt voor de berekening van de gemiddelde kosten ten behoeve van extra codes. Voor de berekening van het gemiddelde wordt uitgegaan van het bedrag van € 41,21²¹. Het totaal gemiddelde aan gemaakte kosten voor extra inlogcodes komt daarmee op: € 3,16.

Onderscheid tussen landen

7,7 % van alle respondenten heeft kosten gemaakt ten behoeve van extra inlogcodes. Dit is een relatief klein aantal. Omdat niet iedereen hierbij een bedrag heeft genoemd, is het bepalen van het gemiddelde uitgegeven bedrag per land niet zinvol. Wel kan gekeken worden naar of er veel verschil zit in het aantal respondenten per land dat kosten maakt ten behoeve van extra inlogcodes. Hierbij kan worden opgemerkt dat respondenten uit de landen Ghana, Thailand en de Filippijnen, geen enkele keer kosten hebben gemaakt ten aanzien van dit aspect. Verhoudingsgewijs komt dit het vaakst voor in China (12%) en Marokko (11.6%). Gezien de aantallen kan geen harde conclusie worden verbonden aan deze verschillen.

Les in eigen land

Van het totaal van de 444 respondenten geven 183 respondenten aan dat zij ter voorbereiding op het examen les in eigen land hebben gehad. Bij de vraag of er kosten zijn gemaakt ten behoeve van les in eigen land, geven vervolgens 142 respondenten aan dat zij kosten hebben gemaakt met betrekking tot 'les in eigen land' en 99 respondenten noemen daarbij een bedrag. De gemiddelde kosten voor het volgen van les in eigen land zijn € 295,83. Daarbij zijn de bedragen groter dan 1000 Euro (3) niet in de berekening meegenomen. Het totaal gemiddelde aan gemaakte kosten voor les in eigen land komt op: € 94,61.

In onderstaande tabel is weergegeven hoe de kosten ten behoeve van les in eigen land, in ranges zijn verdeeld.

% respondenten	Kostenrange (afgerond in hele Euro's)
25	0-71
25	71-224
25	224-477
25	477-918

Onderscheid tussen landen

Ruim 30 procent van alle respondenten maakt kosten ten behoeve van les in eigen land. Het hoogste percentage respondenten (46,8%) dat dergelijke kosten maakt komt uit Marokko. Het minst vaak worden deze kosten gemaakt door respondenten uit China (10%) en de Filippijnen (10,5%). Gezien de aantallen kan geen harde conclusie worden verbonden aan deze verschillen.

Les in Nederland

66 respondenten geven aan les in Nederland te hebben gevolgd ter voorbereiding op het examen. Daarvan geeft iets minder dan de helft aan kosten te hebben gemaakt, namelijk 32. De gemiddelde kosten bedragen € 453,53. Daarbij zijn de bedragen groter dan 1000 Euro (5) niet in de

²¹ Door VROM geaccordeerde prijs in oktober 2007

berekening meegenomen. Op het totale aantal respondenten van 444 resteert dit in een gemiddelde van **€ 32,69**.

In onderstaande tabel is weergegeven hoe de kosten ten behoeve van les in eigen land, in ranges zijn verdeeld. De bedragen groter dan 1000 Euro zijn hierbij buiten beschouwing gelaten.

% respondenten	Kostenrange (afgerond in hele Euro's)
25	0-200
25	200-350
25	350-700
25	700-840

Onderscheid tussen landen

Het hoogste percentage respondenten dat kosten maakt ten behoeve van les in Nederland is afkomstig uit Brazilië (17.1%) en Rusland (17,4%). Gezien de aantallen kan geen harde conclusie worden verbonden aan deze verschillen.

Anders, namelijk

Van de respondenten geven 40 mensen aan dat zij zich op een andere wijze dan genoemd, hebben voorbereid op het examen. 33 mensen daarvan geven aan kosten te hebben gemaakt voor andere dan bovengenoemde zaken. Kijkend naar wat hier is ingevuld, blijkt dat een aantal mensen (9) hier het totaal bedrag hebben genoemd. Deze vallen dus niet onder de post 'andere kosten'. Verder wordt vijftien keer geen bedrag genoemd. Derhalve blijven te weinig bruikbare resultaten over. Onderwerpen die genoemd worden betreffen 'internetkosten' (2x), 'examen met Nederlandse leraar' (1x) en 'advocaat' (1x).

Deze kosten zijn aan te merken als incidentele kosten en zijn daarom niet meegenomen in de totaalberekening van de microkosten.

3.3.2 Reiskosten

Van de 444 respondenten geven 345 mensen aan dat zij reiskosten maken om naar de plaats van het examen te komen. Gemiddeld bedragen deze kosten € 158,25 Euro. Het gemiddelde van alle respondenten is **€ 122,96**.

Onderscheid tussen landen

Er zijn relatief veel mensen die reiskosten maken. Derhalve kan een onderscheid gemaakt worden tussen de reiskosten in de verschillende landen waaruit de respondenten afkomstig zijn.

Er bestaat een duidelijk verschil tussen de landen waar de respondenten vandaan komen. De gemiddelde reiskosten variëren van gemiddeld 28 Euro in Egypte tot een gemiddelde van ruim 500 Euro in Rusland.

Land ²²	Gemiddelde reiskosten per land in Euro
Egypte	€ 28,01
Thailand	€ 40,29
Ghana	€ 52,46
Indonesië	€ 50,22
Marokko	€ 90,17
Filippijnen	€ 132,03
Turkije	€ 149,20
China	€ 205,45
Brazilië	€ 312,56
Rusland	€ 526,61

In onderstaande tabel is weergegeven hoe de reiskosten in ranges zijn verdeeld. Hierbij zijn geen extreme waarde aangetroffen. Het hoogste bedrag ad € 4.344 is niet als onrealistisch beoordeeld.

% respondenten	Kostenrange (afgerond in hele Euro's)
25	0-14
25	14-46
25	46-135
25	135-4.344

3.3.3 Overnachtingskosten

Van de 420 respondenten (van 24 is geen antwoord bekend), geeft iets minder dan de helft, 201 respondenten, aan dat overnachtingskosten zijn gemaakt ten behoeve van het examen. Gemiddeld bedragen de overnachtingskosten van deze respondenten 107,64. Op het totaal van 420 zijn de gemiddelde overnachtingskosten iets meer dan 50 euro, namelijk € 51,51.

Onderscheid tussen landen

Het bedrag van de overnachtingskosten van de respondenten loopt nogal uiteen. Er is voor gekozen niet zozeer naar de gemiddelde overnachtingskosten van de respondenten uit de verschillende landen te kijken. Wel kan worden bekeken of overnachtingskosten in het ene land relatief vaker gemaakt worden dan in andere landen.

Het gemiddelde percentage betreft 32,7%. In Ghana en Thailand worden het minst vaak (resp. 4,5% en 5,6%) overnachtingskosten gemaakt, terwijl van de respondenten uit Brazilië ruim de helft aangeeft overnachtingskosten te hebben gemaakt (57,1%). In onderstaande tabel zijn de aantallen respondenten per land weergegeven die overnachtingskosten hebben gemaakt.

²² In het onderzoek is gekozen voor een steekproef in de 10 landen waar de meeste examens worden afgelegd. Hierdoor zijn posten als Islamabad en New Delhi niet meegenomen. Mogelijk zijn de reiskosten voor deze landen hoger, omdat op deze posten ook examens zijn afgenomen van kandidaten die reizen uit bijvoorbeeld Afghanistan.

Land	Totaal aantal respondenten uit de betreffende plaats	Aantal respondenten uit het land dat overnachtingskosten heeft gemaakt	Verhouding in %
Thailand	36	6	16,7
Filippijnen	19	4	21,1
Ghana	22	5	22,7
Egypte	4	1	25,0
Indonesië	22	8	36,4
Turkije	94	44	46,8
China	50	24	48,0
Marokko	139	72	51,8
Rusland	23	14	60,9
Brazilië	35	23	65,7
Totaal	444	201	45,3

In onderstaande tabel is weergegeven hoe de overnachtingskosten in ranges zijn verdeeld.

% respondenten	Kostenrange (afgerond in hele Euro's)
25	0-30
25	30-51
25	51-120
25	120-907

3.3.4 Basisexamen

De kosten voor het examen zelf bedragen € 350.

3.3.5 Totale gemiddelde kosten

In onderstaand overzicht worden de totale microkosten samengevat, afgerond in hele euro's. De totale kosten die mensen gemiddeld maken in het kader van de WIB bedragen € 719 Dit is inclusief de examenkosten van € 350. Voor wat betreft de overige microkosten dient te worden opgemerkt dat deze kosten zijn berekend op basis van een steekproef.

Examenkosten	Vorbereidingskosten					Reis-kosten	Over-nachtings-kosten	Totaal
	Oefenpakket	Aanvullend oefenmateriaal	Extra inlogcodes	Les in eigen land	Les in Nederland			
€ 350	€ 41	€ 22	€ 3	€ 95	€ 33	€ 123	€ 52	€ 719

3.3.6 Verschil individuen microkosten

Tot slot kan, met betrekking tot de microkosten, nog gekeken worden naar de totale microkosten van de respondenten.

In onderstaande tabel is weergegeven hoe de totale microkosten in ranges zijn verdeeld. Bij deze berekeningen is één uitschieter buiten beschouwing gelaten (> € 400.000). Uit de tabel valt op te maken dat een kwart van de respondenten rond het gemiddelde bedrag van € 719 of hoger uitkomt.

% respondenten	Kostenrange (afgerond in hele Euro's)
25	0-418
25	418-487
25	487-719
25	719-5.558

Met betrekking tot het laatste kwartiel (719 - 5.588 Euro) is een nadere onderverdeling gemaakt, deze is in onderstaande tabel weergegeven.

Kostenrange in €	719-1.000	1.000-2.000	2.000-3.000	3.000-4.000	4.000-5.000	5.000-5.558
Aantallen	45	55	6	2	3	1
In percentage	40%	49%	5%	2%	3%	1%

Uit de verdeling blijkt dat de kosten voor het overgrote deel van de respondenten in het laatste kwartiel (89%) minder dan € 2.000 bedragen.

Het overgrote deel van de respondenten heeft minder dan de gemiddeld berekende microkosten gemaakt. En ruim de helft van de respondenten heeft minder dan € 500 aan kosten gemaakt ten behoeve van het examen.

4 Kostprijs: prognose versus realisatie

In dit hoofdstuk worden de geprognoseerde kosten en aantallen afgelegde examens vergeleken met de werkelijke kosten van de basisexamens en de werkelijke aantallen afgelegde examens. Deze vergelijking is mogelijk door de vooraf verwachte kosten en aantallen (prognose) te vergelijken met de daadwerkelijke kosten en aantallen (realisatie).

De huidige prijs van een examen is € 350. Deze inkomsten worden gebruikt om de structurele en ontwikkelingskosten van BuZa te dekken vanaf 2006. VROM en de IND dekken hun structurele en ontwikkelingskosten vanaf 2006 door een jaarlijks bedrag op de rijksbegroting. Om die reden nemen we voor het vaststellen van de werkelijke kostprijs alleen de structurele en ontwikkelingskosten die BuZa vanaf 2006 heeft gemaakt als uitgangspunt.

We hanteren verder de volgende uitgangspunten bij de vergelijking van de prognose met de realisatie:

- ▶ De prognose van het aantal examens is per jaar vastgesteld op 16.777 per jaar.
- ▶ De gerealiseerde aantallen examens zijn afkomstig uit het onderzoek van Regioplan²³.
- ▶ Voor de vergelijking gaan we uit van de kosten en aantallen examens in de periode 2006 tot en met 2008. Alleen in de jaren 2006 tot en met 2008 is namelijk sprake geweest van het afnemen van examens en is een vergelijking met de aantallen examens gerechtvaardigd. Deze periode noemen we de **'vergelijkingsperiode'**.
- ▶ In 2005 zijn er in het kader van de WIB echter wel kosten geprognoseerd en in de jaren 2003, 2004 en 2005 zijn er ook kosten gerealiseerd. Deze kosten kunnen in een vergelijking tussen prognose en realisatie in de vergelijkingsperiode niet zondermeer worden meegenomen doordat de departementen gebruik maken van het kasstelsel: alle kosten die in een jaar worden gemaakt, drukken ook in dat jaar op de begroting. Deze kosten nemen we dus niet meer in de berekening van de kostprijs.

²³ Regioplan heeft hiervoor gebruik gemaakt van het Inburgeringsexamen Biometrie Systeem van het Ministerie van Justitie (IEBS). De aantallen examens zijn beschikbaar vanaf de invoering van de WIB op 15 maart 2006 tot 1 september 2008.

4.1 Macrokosten WIB

Alle kosten die in hoofdstuk 2 zijn opgenomen kunnen worden toegerekend aan de WIB. In de tabel hieronder zijn de macrokosten samengevat weergegeven²⁴.

Totale macrokosten WIB			
	Structureel	Ontwikkel	Totaal
Kosten inzet personeel	€ 3.069.000	€ 2.184.000	€ 5.253.000
Directe kosten	€ 7.648.000	€ 6.766.000	€ 14.414.000
Indirecte kosten	€ 385.000	€ 2.325.000	€ 2.710.000
Totaal	€ 11.102.000	€ 11.275.000	€ 22.377.000

4.2 Toerekening van kosten aan het examen

Voor de berekening van de kostprijs is het om twee redenen niet terecht om alle kosten te laten drukken op de kostprijs van een examen. Ten eerste doordat er van het kasstelsel gebruik wordt gemaakt, waardoor kosten in eerdere jaren (van voor 2006 - toen er nog geen examens werden afgenomen) niet mogen worden verhaald op latere jaren. Ten tweede doordat er in de Nota van Toelichting en de Memorie van Toelichting is bepaald dat alleen de structurele (lees: exploitatie-) kosten mogen worden verhaald op de kosten van het examen. Dat betekent dat alleen de structurele en ontwikkelingskosten die BuZa vanaf 2006 heeft gemaakt, worden meegenomen in de berekening van de kostprijs per examen.

In de volgende twee tabellen zijn de totale macrokosten van de WIB gespecificeerd weergegeven. We maken daarbij onderscheid in jaren, kostensoort en departement. De kosten van de posten zijn onderdeel van de kosten van BuZa.

De bedragen in de gearceerde cellen nemen we mee ten behoeve van de kostprijsberekening. Het totaal aan kosten dat we gebruiken om de kostprijs te berekenen bedraagt € 5.295.000 (namelijk 1.682 + 176.000 + 1.626.000 + 70.000 + 1.347.000 + 393.000 in 2006, 2007 en 2008).

²⁴ Afrondingsverschil in optelling van kolomtotaal van de structurele kosten. In het gehanteerde kostenmodel zijn de onafgeronde bedragen ingevoerd.

Kosten WIB voor de jaren 2003-2005 in €						
	2003		2004		2005	
Kosten	Structureel	Ontwikkel	Structureel	Ontwikkel	Structureel	Ontwikkel
BuZa (inclusief posten)						
Personeel				207.000	248.000	852.000
Direct				533.000	774.000	679.000
Indirect				0	25.000	1.412.000
Totaal				740.000	1.047.000	2.943.000
VROM						
Personeel		46.000		184.000		294.000
Direct		734.000		686.000	649.000	1.696.000
Indirect		24.000		257.000		87.000
Totaal		805.000		1.127.000	649.000	2.078.000
IND						
Personeel						79.000
Direct						
Indirect						
Totaal						79.000
Totaal						
Totaal		805.000		1.867.000	1.696.000	5.100.000

Kosten WIB voor de jaren 2006-2008 in €						
	2006		2007		2008	
Kosten	Structureel	Ontwikkel	Structureel	Ontwikkel	Structureel	Ontwikkel
BuZa (inclusief posten)						
Personeel	802.000		821.000		548.000	
Direct	855.000	28.000	780.000		774.000	338.000
Indirect	25.000	148.000	25.000	70.000	25.000	55.000
Totaal	1.682.000	176.000	1.626.000	70.000	1.347.000	393.000
VROM						
Personeel		269.000	13.000	172.000	34.000	20.000
Direct	1.375.000	896.000	1.109.000	210.000	1.331.000	863.000
Indirect		147.000	25.000	92.000	13.000	32.000
Totaal	1.375.000	1.312.000	1.147.000	473.000	1.378.000	915.000
IND						
Personeel	219.000	38.000	168.000	10.000	215.000	11.000
Direct		104.000				
Indirect	59.000		82.000		107.000	
Totaal	278.000	142.000	250.000	10.000	322.000	11.000
Totaal						
Totaal	3.336.000	1.630.000	3.024.000	553.000	3.046.000	1.320.000

4.3 Prognose

4.3.1 Aantallen

In het besluit van 17 februari 2006²⁵ in verband met inburgering in het buitenland is uitgegaan van een verwacht aantal basisexamens van 16.777 per jaar. Dit verwachte aantal basisexamens per jaar is afgeleid van het in de Justitie begroting geraamde aantal van 14.400 aanvragen voor een machtiging tot voorlopig verblijf in 2005. Hierbij is rekening gehouden met het feit dat een aantal aanvragers, dat het basisexamen niet direct de eerste maal met goed gevolg heeft afgelegd, het examen binnen een jaar voor een tweede maal zullen afleggen.

4.3.2 Kosten

Voor wat betreft de geprognostiseerde kosten wordt uitgegaan van een eigen bijdrage van € 350. De onderbouwing hiervan is gegeven in de nota van toelichting van het Staatsblad. De regering is er vanuit gegaan dat de kosten van de exploitatie van de basisexamens vanaf 2006 zullen worden gecompenseerd door inkomsten uit de examengelden (€ 350,- maal het aantal examens).

In 2006 en de daaropvolgende jaren zijn de exploitatiekosten geraamd op € 4.648.000²⁶. Voor de periode 2008, die drie kwartalen beslaat, is het bedrag naar rato berekend.

Periode	Kosten in Euro x 1000
2006	4.648
2007	4.648
2008	3.486
Totaal	12.782

In de oorspronkelijke berekening van de kostprijs is ook rekening gehouden met kosten van Justitie (nu VROM/WWI). Die kosten worden nu echter gedekt door het structurele bedrag op de begroting bij WWI. Dat bedrag is overgeheveld van de begroting van BuZa. Deze kosten drukken niet meer op de kostprijs van het examen.

4.3.3 Kostprijs

De geprognostiseerde kosten voor de WIB gedeeld door het aantal examens levert de geschatte kostprijs van het basisexamen. Het totale bedrag aan geprognostiseerde kosten in de periode 2006 tot en met 2008 is € 12.782.000.

Het aantal examens is geraamd op 16.777 per jaar. Omdat geen gegevens bekend zijn omtrent de gerealiseerde aantallen in het vierde kwartaal 2008, kan een vergelijking in aantallen gemaakt worden op basis van 2 jaar en 9 maanden. Derhalve wordt voor het totaal aantal geprognostiseerde aantallen examens uitgegaan van 46.137 (16.777*2,75 jr). De geprognostiseerde kostprijs voor het basisexamen komt daarmee op: € 277.

²⁵ Besluit van 17 februari 2006 tot wijziging van het Vreemdelingenbesluit 2000 in verband met inburgering in het buitenland.

²⁶ Staatsblad 94 / financiële gevolgen, pagina 23

Het verschil tussen de gehanteerde € 350 en de berekende € 277 is een risico-opslag. De aanleiding om met een dergelijke opslag te gaan werken is het risico dat er wellicht minder examens zouden worden afgenomen dan is aangenomen.

4.4 Realisatie

4.4.1 Aantallen

Voor wat betreft de daadwerkelijke aantallen afgelegde examens per jaar wordt gebruik gemaakt van de resultaten van het onderzoek uitgevoerd door Regioplan²⁷. Vanaf de invoering van de WIB op 15 maart 2006 tot en met het derde kwartaal van 2008 is het aantal afgelegde examens bekend²⁸. In de onderstaande tabel staan de gehanteerde aantallen examens per kwartaal.

Periode	Aantal
Q2 2006	400
Q3 2006	1104
Q4 2006	1562
Q1 2007	1875
Q2 2007	1878
Q3 2007	2028
Q4 2007	2211
Q1 2008	2323
Q2 2008	1592
Q3 2008 ²⁹	1.428
Totaal	16.401

4.5 Kostprijs

Op basis van de daadwerkelijke aantallen afgelegde examens en de gerealiseerde kosten in de periode 2006 - 2008, kan de verhouding tussen de kosten en het aantal examens worden bepaald ³⁰.

²⁷ Regioplan heeft daarbij gebruik gemaakt van het Inburgeringsexamen Biometrie Systeem van het Ministerie van Justitie (IEBS). Niet van alle posten waar het basisexamen inburgering kan worden afgenomen zijn IEBS-gegevens ontvangen. De van de posten ontvangen gegevens zijn gefilterd om onzuiverheden uit het IEBS te verwijderen. We merken bovendien op dat deze gegevens enigszins afwijken van de aantallen volgens de spraakcomputer. De aantallen zoals geregistreerd door de spraakcomputer zijn in 2006 3.300 examens, in 2007 8.500 examens en in 2008 8.100 examens.

²⁸ In overeenstemming met de gehanteerde gegevens door Regioplan.

²⁹ Voor wat betreft de cijfers in Q3 2008 geldt dat alleen cijfers bekend zijn tot 1 september 2008. Het aantal examens in de maand september is dus niet in dit kwartaal opgenomen. Het aantal van 952 doorrekenend naar een aantal voor het kwartaal, gaan wij uit van 1428 examens in de periode Q3. Daarmee komt het totaal op 16.401. Van het vierde kwartaal van 2008 zijn geen aantallen bekend. In de vergelijking met de prognose is hiermee rekening gehouden.

³⁰ Als we de aantallen hanteren die op basis van de spraakcomputer zijn vastgesteld dan is de kostprijs 18% lager.

Periode	2006	2007	2008	Totaal
Kosten in € * 1.000	1.858	1.696	1.741	5.295
Aantallen	3.066	7.992	5.343	16.401
Kostprijs	€ 606	€ 212	€ 326	€ 323

De kostprijs verschilt per jaar en is gemiddeld € 323.

4.6 Geprognostiseerde versus gerealiseerde kostprijs

In deze alinea maken we een vergelijking tussen de prognose en de realisatie. In de onderstaande tabel worden de uitkomsten van de prognose en realisatie wat betreft aantallen en kostprijs weergegeven voor de verschillende jaren in de vergelijkingsperiode.

Periode	Prognose	Realisatie
Hele vergelijkingsperiode 2006-2008		
Aantallen	46.137	16.401
Kosten in € * 1.000	12.782	5.295
Kostprijs	€ 277	€ 323
2006		
Aantallen	16.777	3.066
Kosten in € * 1.000	4.648	1.858
Kostprijs	€ 277	€ 606
2007		
Aantallen	16.777	7.992
Kosten in € * 1.000	4.648	1.696
Kostprijs	€ 277	€ 212
2008		
Aantallen	12.583	5.343
Kosten in € * 1.000	3.486	1.741
Kostprijs	€ 277	€ 326

De gemiddelde werkelijke kostprijs van € 323 ligt boven de prognose van € 277. Dit wordt verklaard doordat de kostprijs in 2006 relatief hoog is doordat in dit jaar het minste aantal examens is afgenomen. De kosten zijn stabiel te noemen; in 2006 ruim € 1,8 mln., in 2007 € 1,7 mln. en in 2008 € 1,7 mln. (voor 3 kwartalen).

4.7 Financiële baten

Zoals eerder beschreven worden de inkomsten van de examenprijs gebruikt om de exploitatiekosten (van BuZa) te dekken. In de volgende tabel is een vergelijking gemaakt van de inkomsten BuZa versus de kosten.

Periode	Aantallen	* € 350	Inkomsten	Kosten BuZa
2006	3.066	* € 350	€ 1.073.100	€ 1.858.000
2007	7.992		€ 2.797.200	€ 1.696.000
2008	5.343		€ 1.870.050	€ 1.741.000
Totaal	16.401		€ 5.740.350	€ 5.295.000

Op basis van deze vergelijking wordt duidelijk dat de inkomsten op basis van de huidige examenprijs de structurele kosten van BuZa dekken. BuZa loopt wel een financieel risico doordat BuZa afhankelijk is van de exameninkomsten voor de kosten die ze maakt voor de uitvoering van de Wib. Dit blijkt uit de kosten die zijn gemaakt in 2006 en de relatief lage exameninkomsten die hier tegenover staan.

Voor VROM geldt dat er een jaarlijks een bedrag op de begroting staat om de structurele kosten van VROM te dekken. In de volgende tabel is een vergelijking gemaakt van dit bedrag en de gerealiseerde structurele kosten. In de rechterkolom zijn bovendien de ontwikkelkosten opgenomen.

Periode	Begroot (Ontwerp- begroting 2005)	Structurele kosten VROM	Ontwikkelkosten VROM
2006	1.585.000	1.375.000	1.312.000
2007	1.585.000	1.147.000	473.000
2008	1.585.000	1.378.000	915.000
Totaal	4.755.000	3.900.000	2.701.000

Uit de vergelijking blijkt dat de structurele kosten van VROM gedekt worden door de begrote kosten. Daarnaast zijn er ontwikkelkosten gemaakt (ad € 2.701.000). In de periode 2006 tot en met 2008 zijn door VROM nog veel kosten gemaakt voor de doorontwikkeling van onder andere het examensysteem. Het ontstane tekort is in die jaren opgevangen binnen de eigen begroting. De verwachting is dat het relatieve aandeel van ontwikkelingskosten in de totale kosten de komende jaren zal afnemen.

4.8 Handhaving examenprijs

Met dit onderzoek zijn alle kosten inzichtelijk gemaakt. De totale kosten die zijn gemaakt, zijn lager dan geprognostiseerd.

Uiteraard is de hoogte van de examenprijs een politiek-bestuurlijke afweging. Op basis van de gerealiseerde kosten en op basis van de prognose van het aantal examens in de komende jaren (mogelijk via een trendanalyse) kan een afweging gemaakt worden of de huidige examenprijs gehandhaafd kan blijven.

De huidige examenprijs van € 350 lijkt hoger dan nodig is als alleen exploitatiekosten van BuZa door de kostprijs gedekt blijven worden.

5 Conclusie

Op basis van voorliggende rapportage kunnen de verschillende deelvragen zoals geschetst in de inleiding worden beantwoord. In dit hoofdstuk zullen, per deelvraag de belangrijkste conclusies worden geschetst.

5.1 Wat zijn de kosten van de examens op macroniveau?

Met behulp van de kostenallocatiemethode en een aantal criteria voor toerekening zijn de loonkosten, de directe kosten en de indirecte kosten inzichtelijk gemaakt - onderverdeeld in structurele kosten, investeringen en ontwikkelkosten. In onderstaand overzicht staan de totale macrokosten van de WIB in de periode van 2003 tot en met 2008.

Totale macrokosten WIB			
	Structureel	Ontwikkel	Totaal
Kosten inzet personeel	€ 3.069.000	€ 2.184.000	€ 5.253.000
Directe kosten	€ 7.648.000	€ 6.766.000	€ 14.414.000
Indirecte kosten	€ 385.000	€ 2.325.000	€ 2.710.000
Totaal	€ 11.102.000	€ 11.275.000	€ 22.377.000

De gerealiseerde macro-kosten zijn binnen de totaal geraamde kosten gebleven.

5.2 Wat zijn de kosten van een examen op microniveau?

Voor inzicht in de kosten op microniveau zijn vragen uitgezet via de vragenlijst in het kader van het eerste deelonderzoek (Effectiviteitsstudie-functioneren en effect op inburgering). In totaal zijn er 444 respondenten, dit is meer dan de helft van het aantal afgenomen examens op deze posten in de betreffende periode.

In onderstaand overzicht worden de totale microkosten samengevat. Het overgrote deel van de respondenten maakt minder kosten dan het berekende gemiddelde. Ruim de helft heeft minder dan € 500 aan kosten gemaakt ten behoeve van het examen.

Examenkosten	Vorbereidingskosten					Reis- kosten	Over- nachtings- kosten	Totaal
	Oefenpakket	Aanvullend oefenmateriaal	Extra inlogcodes	Les in eigen land	Les in Nederland			
€ 350	€ 41	€ 22	€ 3	€ 95	€ 33	€ 123	€ 52	€ 719

5.3 Prognoses versus realisatie

Op basis van de prognose is de kostprijs van het examen **€ 277**. Het verschil tussen € 277 en de gehanteerde prijs van € 350 wordt verklaard door een risico-opslag. Hiermee is geanticipeerd op de mogelijkheid dat er minder examens afgenomen zouden worden, terwijl de structurele kosten wel zo veel mogelijk uit de examenopbrengsten betaald moeten worden.

De werkelijke kostprijs is berekend op basis van de daadwerkelijke aantallen afgelegde examens en de kosten van BuZa in de periode 2006 - 2008 (ad € 5.295.000). Alle overige structurele kosten van VROM en de IND en alle ontwikkelkosten zijn niet meegenomen in de berekening van de kostprijs omdat deze kosten jaarlijks via de rijksbegroting worden gedekt.

De gemiddelde werkelijke kostprijs is **€ 323**. De prijs is per jaar verschillend door verschillende aantallen afgenomen examens. Zo is de prijs in 2006 relatief hoog (€ 606) doordat er weinig examens zijn afgenomen en de prijs in 2007 en 2008 relatief laag doordat er meer examens zijn afgenomen. De structurele uitvoeringskosten per jaar zijn stabiel.

5.4 Kan de huidige examenprijs worden gehandhaafd?

Uiteraard is de hoogte van de examenprijs een politiek-bestuurlijke afweging. Op basis van dit onderzoek zijn alle kosten inzichtelijk gemaakt.

De huidige examenprijs van € 350 lijkt hoger dan nodig is als alleen de exploitatiekosten van BuZa door de kostprijs gedekt blijven worden. De totale macrokosten zijn lager dan de geraamde kosten.

Bijlage 1: Betrokken afdelingen BuZa

Afkorting	Afdeling BuZa
DPV	Directie Personenverkeer Migratie en Vreemdelingenzaken
ICT	Informatie en Communicatietechnologie
DCZ	Directie Consulaire Zaken
DHB	Directie Huisvesting Buitenland
VDB	Veiligheidsdienst Buitenlandse Zaken
DVL	Directie Voorlichting en Communicatie
HDPO	Hoofd Directie Personeel en Organisatie

Bijlage 2: Werkplekkosten VROM

WERKPLWEK KOSTEN		WIB TOTAAL		extra werkplekken beleid Wib	extra werkplekken herbeoordeling	extra werkplekken PB / Sec. aandeel Wib	Kosten huisvesting
normbedrag huisvestingskosten obv Overheidstarieven publicatie ministerie van Financiën				per werkplek (huisvesting, ICT) overige kosten		(obv verhouding fte Wib tov fte totaal) 10%	
2003	€	5.674	huisvesting	1			€ 24.467
	€	2.348	kantoorautomatisering				
	€	16.445	overige overhead				
	€	24.467		€ 24.467			
2004	€	5.674	huisvesting	3		2	€ 78.294
	€	2.348	kantoorautomatisering				
	€	16.445	overige overhead				
	€	24.467		€ 73.401		€ 4.893	
2005	€	5.745	huisvesting	3		5	€ 87.367
	€	2.401	kantoorautomatisering				
	€	16.816	overige overhead				
	€	24.962		€ 74.886		€ 12.481	
2006	€	5.802	huisvesting	2	2	5	€ 114.359
	€	2.450	kantoorautomatisering				
	€	17.161	overige overhead				
	€	25.413		€ 50.826	€ 50.826	€ 12.707	
2007	€	5.907	huisvesting	1	2	4	€ 88.427
	€	2.511	kantoorautomatisering				
	€	17.590	overige overhead				
	€	26.008		€ 26.008	€ 52.016	€ 10.403	
2008	€	6.019	huisvesting	0	1	2	€ 31.948
	€	2.574	kantoorautomatisering				
	€	18.030	overige overhead				
	€	26.623		€ 0	€ 26.623	€ 5.325	
TOTAAL							€ 424.862

Bijlage 3: Leveranciers VROM i.h.k.v. de WIB

Leverancier	Kosten
Cinop	Ontwikkelkosten exploitatiekosten (Tin codes) systemen en herbeoordelingen
PC-Ware, HSB	Ontwikkelkosten systemen (biometrie)
Fujitsu	Ontwikkelkosten en exploitatiekosten
Logica CMG	Kosten toepassing herbeoordeling
Ordina	Kosten ontwikkeling applicatie / biometrie software (onderaannemer inhuur medewerkers)
Hoek en Sonéponse	Kosten opslag film
Thieme Meulenhoff	Kosten uitgeverij voor oefenpakketten
Vertaalbureaus	Kosten vertaling (ILC, Amstelveens vertaalbureau, ICE vertaling, de nieuwe lijn
IND	Kosten Monitor
Diverse onderzoeken	Kosten PWC, TNO, Cito, Universiteit Twente/RCEC, Commissie ingesteld door Kamer, WG Theater techniek, WODC/Significant, professor v.d. Linden
Publiciteit	Kosten Filmhuis, SDU

Bijlage 4: Vragen microkosten in enquête

De volgende vragen uit het onderzoek hebben betrekking op microkosten en zijn dan ook meegenomen in de berekening:

4. Hoe heeft u zich voorbereid op het examen?

- Het oefenpakket aangeschaft
- Aanvullend oefenmateriaal aangeschaft
- Extra inlogcodes voor het oefenexamen Nederlandse taal aangeschaft
- Les gevolgd bij iemand in eigen land
- Les gevolgd in Nederland

4a. Hoeveel kosten heeft u gemaakt voor de voorbereidingen?

(voorbereidingskosten)

- Aanschaf oefenpakket
- Aanvullend oefenmateriaal
- Extra inlogcodes
- Les in eigen land
- Les in Nederland
- Anders, namelijk

14a. Hoeveel kosten heeft u gemaakt om naar de plaats van het examen te komen? (reiskosten)

15b. Hoeveel kosten heeft u gemaakt om te overnachten in de buurt van de plaats van het examen? (overnachtingskosten)